

Hanna í Pálshúsi:
Drongurin hvarv
í Russlandi

100% tryggileika?

Tí velja
fleiri og fleiri
maskinmeistarar
Mobil smyrjoliu!

Mobil Oil Føroyar

Mobil Oil Føroyar
Mykinesgøta 8, Boks 18
FO-110 Tórshavn
Tel 319354 – fax 311509
E-mail: sveising@post.olivant.fo

petur & petur - 320870

Køllekipanir til skip, idnað & handlar
Hilsepumpur · Prosjektering · Montering

SUNWELL

deepchill™
Sunwell Deepchill™
is-skipan
- ein góð iløga

Royndir vísa, at góðskan á
fiskinum er munandi betri
við greytisi enn við vanligum ísi

ELECTRIC

Hoyvíkvegur 53 · tel 35 12 20 · www.im.fo

KÄRCHER

Vit eru einaumboð
fyri KÄRCHER
trýstspularum til
idnað.

Vit umvæla eisini

TÓRSHAVNAR MASKINHANDIL
v/Tummas Andreasen · Varðagøta 29-30
FO-100 Tórshavn · Tlf. 31 34 42

Síða 12

Tað er meira einsligt
hjá fleiri í Havn enn
tað er á oynni.

Vit vitja á Stóru Dímun

Frá landsfundinum:

Fer kryvjing í søguna?

Síða 21

Mál sum mugu avgreiðast í valskeiðnum

Landsstýrið dumpar um tað ikki avgreiðir pensjónsmálið og arbeiðsskaðalógina.

Síða 4

EU umboð:

Ovfarin av hagtølum hjá FF

Fremstu fiskivinnufrøðingar í EU høvdu ikki sæð so góð hagtøl.

Síða 6

Sveisi- og trygdarútgerð til skip

P/f Sveisingahandilin
Mykinesgøta 8
Boks 18
FO-110 Tórshavn
Tel 311909 – fax 311509
E-mail: sveising@post.olivant.fo

petur & petur · 320870

Meira um vanlukku tryggingina

Eitt mál, sum ofta verður umrøtt millum fiskimenn, er vanlukku tryggingin. Her er serliga talan um ta lógarbundnu tryggingina, sum reiðarin rindar fyri.

Vanliga verða slík mál avgreidd uttan háva. Tað er reiðarin, sum skal boða tryggingini frá skaðanum, og er einki óvanligt, verður málið eisini avgreitt innan rímliga tíð.

Tað eru tvinnar veitingar, sum fáast vegna vanlukku. Onnur er dagpeningur fyri ta tíð, tað tekur at koma fyri seg aftur eftir ein skaða.

Hin er endurgjald fyri varandi óarbeiðsføri, og skal tað vera í minsta lagi 5% fyri at geva endurgjald, sum minka, eldri viðkomandi er. Fyri at geva eina hylling kann nevast, at 5% avlamni kann geva kr. 44.000, 10% kr. 88.000 o.s.fr.

Tað er Føroya Vanlukku tryggingarráð, sum ásetur avlamisstig-ið. Viðhvørt er hetta lætt at greiða. Hevur viðkomandi mist ein fingur ella eitt eyga er ein tabell fyri, hvussu nógv hetta telur. Men so eru eisini dømi um t.d. skaðar í økslini. Her tekur tað av sær sjálvum tíð av teirri orsök, at tað altíð gongur eitt longri ella styttri tíðarskeið, áðrenn tað kann staðfestast, um tann skaddi kemur fullkomiliga aftur fyri seg ella ikki.

Men tá henda meting er gjørd, og tann skaddi er tilfriðs við ásetingina, er málið avgreitt. Men er viðkomandi ikki nøgdur, og heldur at avlamisstigið eigur at vera hægri, er tað at málið dregur út. Tá skulu fyrst fáast meira nágreiniligar læknávátanir frá serlæknum. Hetta tekur tíð. Síðan skal málið leggjast fyri danska Ankestyrelsen til ummælis. Hetta tekur aftur tíð, viðhvørt

langa tíð, tí hesin stovnur umfatar eisini sjálvt Danmark.

Fiskimenn fáa alla ta hjálp, teir kunnu fáa frá fiskimannafelagnum, tá tað snýr seg um slík mál. Venda teir sær til okkara, vilja vit geva ta ráðgeving, sum skal til. Men slík mál verða førd av okkara advokati, sum hevur førleika til tess.

Hann ger hvat hann kann fyri at greiða málini sum skjótast. Men kortini skilja vit, at menn kunnu vera ótolnir. Men at fáa at vita um gongdini eru fiskimenn eisini vælkomnir at venda sær til okkara ella beinleiðis til advokatin, sum meira beinleiðis er førur fyri at svara.

Vit vóna og vænta, at við teirri nýggju lógini á økinum fer at verða funnin ein skipan, sum kann vera meira smidlig enn tann verandi.

Tað finnst nógvar aðrar uppgávur

Sjónarmiðini hjá mótval-evnunum til verandi formann hava stórt sæð verið avmarkað til sáttmálar, tryggingarviðurskipti, pensjónsmálið og ALS.

Hetta eru sjálvsagt alt týðningarmikil viðurskipti, sum FF longu arbeidir við, sum tað eisini sæst í okkara ársfrágreiðingum. Stutt sagt skal sigast, at kann verða arbeitt betri við hesum viðurskiptum, og tað kann tað uttan iva, eigur tað eisini at verða gjørt, og tað heldur verandi leiðsla í FF seg vera føra fyri at gera, eisini tá hugsað verður um úrslit, sum longu eru nádd.

Men tað finnst mong onnur viðurskipti, sum felagið arbeidir við, sum

er. Tað hevur verið nevnt fyrr, at ein sera stór uppgáva er at tryggja fiskimonnum "rættan" prís fyri fiskin. Her hevur felagið verið virkið tey seinastu mongu árin, sum tað er greitt frá aðrastaðni í blaðnum. Seinast var tað við uppskotinum um uppbygging av fiskamarknaðinum í tvey feløg, og virkar fiskamarknaðurin tískil betri enn nakrantíð. Ein onnur uppgáva hevur verið at vera við til at tryggja fiskidagatalið hjá skipunum. Tað er nógv, sum hendir á politiska frontinum, sum fiskimenn meta sum eina hóttan, sum t.d. uppskotini um at teir nú skulu gjalda fyri at sleppa at fiska.

FF hevur nýtt nógvar kreftir at vísa grundgevingunum aftur, og tað gerst í hvussu er best við at hava eina vitan um hesi viðurskipti.

Eitt annað dømi um virksemd hjá FF er tann fasti gerðarrætturin, sum beint er skipaður at loysa trætumál á arbeidsmarknaðinum. Her er friður komin um hetta mál, eftir at fleiri landsstýri hava rent seg fóst við uppskotum um arbeidsrætt, sum stórir partur av fælagunum ikki vilja vita av.

Tá Óli Jacobsen var í landsstýrinum í 1998,

setti hann eina nevnd við umboðum fyri fæklæg og arbeidsgevarar, sum fekk til uppgávu at koma við einum uppskoti til skipan, sum kundi loysa trupulleikan við slíkum trætum, sum ofta endaðu við tiltøkum av ymiskum slag. Henda nevndin kom ikki á mál, men tá Bjarni Djurholm rendi seg fastan við sínum uppskoti um arbeidsrætt, fekk hann til ráð at nýta sama lestin sum hjá Óla í 1998. Hesin lestur hevur nú ført til máls við eini nærum fullkomnari semju millum mótpartarnar á arbeidsmarknaðinum um eina skipan á økinum.

Tað er soleiðis, at ein eigur at arbeida, og soleiðis at úrslit kunnu náast.

Gott við vali

Tað er eingin ivi um, at tað er sunt við einum slíkum vali sum hesum. Undir øllum umstøður verður sett fokus á ymisk viðurskipti hjá fiskimonnum, sum tann, ið enn verður valdur, má gera nakað við.

Vónandi verður hetta eisini gott fyri felagslívið. Tað er eingin ivi um, at FF tørvar nýggj og ung fólk, sum vilja vera virkin í felagnum. Tí skal hetta eisini vera ein áheitan á ein og hvønn um at vera við til at dugna felagnum.

Nú verður ikki meira skrivað upp undir hetta formansvalið. Men fiskimenn vita í hvussu er, hvat tey trý alternativini standa fyri.

Minnist til, at atkvøðuseðilin skal vera grannskoðara felagsins í hendi í seinasta lagi týsdagin 30. januar.

Eg ynski at gerast haldari av FF-blaðnum fyri einans 250 krónur um árið

Verður sent ópostað (vit gjalda postgjald)

Navn:

Bústaður:

Bygd/býur:

FF-blaðið - postsmoga 58 - FO-110 Tórshavn

Vit eru at hitta á tlf. 31 15 69 ella fax 31 87 69
fo-fisk@post.olivant.fo · www.fiskimannafelag.fo

Línubustir og goggar

Hondbundin føroysk línubust og hondgjørdir goggarar

Verða sendar um alt landið

Bílegging:

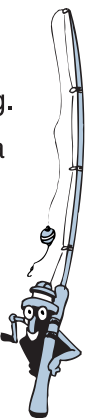
tlf: 42 40 34 / 42 30 01
fartlf: 21 33 17
fax: 42 47 97

Fløttislið (limur í Føroy blindafelag)

SELIR TÚ skipa- ella bátaútgerð?

So er FF-blaðið einasti holli boðberin, sum fer umborð á skipini – umvegis reiðaríini – hvønn útgávudag.

Gerið eina skilagóða lýsingaravtalu við okkum.

Ringið tlf. 311569

Sjómansskatturin 60 mió árliga: Størsta einstaka hál í søguni

Eingin ivi er um, at serliga skattaskipanin fyri sjó- og fiskimenn er tann størsti sigurin, nakað fakfelag í Føroyum nakrantíð hevur vunnið.

Men eingin skal halda, at hetta var nakað, sum kom av sær sjálvum.

Søgan gongur heilt aftur til, tá sjálvstýrislandsstýrið varð skipað í 1963, og Erlendur Patursson, sum tá var formaður í FF, gjørdist landsstýrismaður í fíggar- og fiskivinnu-málum. Í hansara landsstýrisskeiði var ein fiskimannaskattaskipan sett í verk, og var hendan eitt stórt framstig.

Í 1983 varð henda skipanin tikin av, og síðani tá heitti fiskimannafelagið javnan á myndugleikarnar um at fáa eina slíka skipan setta í gildi aftur, tó uttan at nakað kom burtur úr áheitanunum.

Í 1994 hendi so tað, at Óli Jacobsen varð valdur á ting og kom í samgongu. Fyrstu tvey árin var samgonga skipað við sambandsflokkinum, javnaðarflokkinum og sjálvstýrisflokkinum, men í hesi samgongu var ikki møguleiki at fáa hetta málið fram.

Í 1996 fór javnaðarflokkurin burtur úr samgonguni í vissuni um, at hetta fór at føra til nýval. Var tað hent, er sera

ivasamt, hvat hevði komið burtur úr hesum máli.

Men kortini hendi tað, at nýggj samgonga varð skipað, tá fólkaflokkurin kom inn í staðin fyri javnaðarflokkin. Her hevði Óli Jacobsen ein sera virknan leiklut - og kanska eisini avgerandi leiklut - at fáa hesa samgongu skipaða, og var hetta fyrsta stigið móti sjómansskattinum, tí fólkaflokkurin var sera positivur yvir fyri hesum máli. Farið varð beinanvegin undir at fyrireika lógaruppskot, og tað varð lagt fram á ting seinast í 1997. Freistin var stutt at viðgera málið, og hetta mundi eisini forkomið hesum máli - av orsökum sum ikki nærri skal komast inn á her. Men kortini varð lógin samtykt í desember sama ár.

Ikki allar súður syftar Men fyri tað var ikki sloppið. Sum øll vita, hava almennu Føroyar síðan tá - úr ymsum skýmaskotum - roynt at beint fyri hesi skipan. M.a. førði sjónvarpið fyrstu árin eina sanna hetz móti fiskimonnum og tí upphædd, sum skattaskipanin “kostaði” samfelagnum. Grundgevingarnar vóru sera ósannlíkar. M.a. nýttu teir tann taktikkin at lýsa, hvat

skipanin kostaði fyri tvey ár. Tá sá upphæddin út av munandi meira.

Tað er óneyðugt at siga, at her vóru aftur boð eftir FF. Vit hava altíð sagt, at tað sjálvsagt var í lagi, at hetta mál varð umrøtt, men tað skuldi í hvussu er vera á einum sakligum grundarlagi.

Sakligheitina sást so einki til. Hetta sást serliga í tí sokallaða TV2-málinum, sum tey flestu minnst, tá henda støðan saman við øðrum fjølmiðlum - meira ella minni eftir bílegging úr Føroyum og við skeivum upplýsingum - royndi at eggja til politiskt trýst úr Danmark móti sjómannaskattaskipanini.

Men hetta miseydnaðist til fulnar, tá FF noyddi TV2 at taka hesi tíðindi aftur, og hervið fall danska hóttanin eisini burtur.

Tískil hevur tað eydnast hjá FF stórt sæð at verja hesa skipan, hóast tey 15% eru lækkað til 14%. Men vit vita, at tað lá í kortunum hjá sitandi samgongu at lækka prosentini enn meira, og man tað vera av virðing fyri FF, at tað ikki kom so langt.

Tískil má sigast, at væl hevur verið arbeit.

Norðmenn hildu seg ikki aftur við stórhvalaveiðu eftir kríggið. Hetta er "Cosmos 4", sum var heimsins mest tútímans hvalakókarí.

Umstrídd hvalaveiða

Í teimum seinastu trimum bløðunum hava vit endurgivið ta forvitnisligu dagbókina hjá Mikkjali Gulkklett í Nólsoy við ískoyti frá Herlon í Kálvalið í Miðvági frá ferðini, teir saman við 60 øðrum føroyingum gjørdu við hvalakókaranum “Willem Barendsz” í 1946/47.

Í dagbókini skrivar Mikkjal eina staðni, at tað var skriving í bløðunum heima um hesa ferðina, og her kemur fiskimannafelagið beinleiðis inn í myndina. Í Dagblaðnum 3.november 1946 er ein grein undirskrivað “Tveir stjórnarlimir í Føroya Fiskimannafelag”, har teir m.a. skriva:

“Vit hava ein illgruna um, at hesir góðu føroysku sjómenn...ikki eru heilt greiðir yvir, hvussu hetta mál liggur fyri, tí annars høvdu vit illa kunnað hugsa okkum, at teir høvdu verið so kvikir í vendini at bjóða seg fram.

Fyri einum 10 árum síðani var tilætlað ein international samtykt, hvareftir hvalaveiðan skuldi verða reguleið, so at hvalurin ikki varð oyddur, men tá til stykkis kom, vildu bert Noreg og Stórabritanien vera við í samtyktini. Samtyktin er tí bert millum hesi bæði lond, sum nú hava stóra økonomiskar interessur í hvalaveiðuni.

Samtyktin ásetur, at hvalur undir vist mátt ikki má verða veiddur, at alt tilfarið (spik, tvøst, bein og avfall) skal verða ført til nýttu, og at almennir uppsýnsmenn skulu føra tilsýn við, at samtyktin verður hildin.... Nú leggur Holland uppí og

royndi sjálvsagt fyrst at fáa sær kønar menn í Noregi; men ríkisstjórnin kom teimum í forkeypið og setti bann við lóg fyri, at nakar norskur borgari fór við til hesa Hollandsveiðu, sum Norðmenn mettu landsskaðiliga...Av tí at Hollendingar ikki fáa annað kønt fólk til hjálpar, koma teir til Føroyar... Nú er at ætla um, hvussu vítt tað er vert at koma í óvinskap við Norðmenn.... fyri tað ið kann vinnast útav hesi ivasomu hvalaveiðu....

Dagblaðið hevur 13. september eina samrøðu við Louis W. Apol, sum er umboðsmaður fyri hollenska reiðaríið, sum hevur søkt eftir fólk.

Hann heldur, at norska støðan í hesum máli er lótir, og tað sama er galdandi fyri Svøríki og Bretland, sum er í parti við Noregi.

Louis helt, at norska støðan var grundað á, at teir høvdu mist stóran part av sínum hvalaveiðuflota undir krígnum, og teir vildu við sínum banni forða fyri, at kappingarneytar komu fyri seg, áðrenn teir sjálvir høvdu møguleika at koma fram at. Tí skuldu føroyingar yvirhøvur ikki føla seg illa, um teir vóru farnir á hvalaveiði, hóast norðmenn vóru ímóti.

Tað var vist nakað um hesi sjónarmið. Tað gekk ikki long tíð, til Noreg hevði uppbyggt sín flota av hvalaveiðuskipum av nýggjum, og teir hildu á fram til endan á 60-unum, tá veiðan snøgt sagt ikki loysti seg longur.

Hetta er so eisini ein partur av hesi søguni.

Oddagrein í Sosialinum Mistak rættað

Rættingin av skeivu tíðindunum í TV2 vaktu ans millum fólk. Sum dømi um hetta endurgeva vit brot úr oddagreininum í Sosialinum 26. august 2004.

So eydnaðist tað formanni Føroya Fiskimannafelags langt um leingi og eftir tógvið stríð at fáa TV 2 at rætta tey skeivu og beinleiðis ósonnu tíðindi, sum sjónvarpsstøðin tíðliga í summar bar um inntøku- og skattaviðurskiptini hjá

føroyskum fiskimonnum. So er hetta ódámliga mistak rættað, og tað skuldi bara mangla, kundu vit havt hug at lagt afturat.

At mistakið og skeivu tíðindini eru vorðin rættað, er bert formanninum Óla Jacobsen fyri at takka. Hann hevur við sínum treiskni og treysti áhaldandi og staðiliga kravt ósonnu tíðindini dementerað, og hetta eydnaðist so umsíðir. Skeivu tíðindini eru ein stór skomm fyri TV2, og ikki minni er skommin, at tað skuldi

taka so langa tíð at rætta mistakið og at greiða dønum frá rætta samanhanginum. Hvør annar uttan Óli hevði orkað at tikið stríðið upp við hesa máttmiklu sjónvarpsstøð? Neyvan nakar. Lat tað tí verða sagt, at tað er sera gott fyri Føroyar, at tingini vórðu sett á teirra rætta pláss, og at danir finga sannleikan at vita. Óli Jacobsen eigur tøkk uppi-borna fyri, at hann tók upp hetta ótakksama stríðið.

Bárður innkallar til fund um eftirlønarmálið

Landsstýrismaðurin í Fíggarum bjóðar nú til kunnandi fund um gongdina í arbeiðnum at skipa eina framtíðar eftirlønarskipan fyri Føroyar. Fundurin verður mánadagin 5.

februar. Settur verður allur dagurin av, soleiðis at tíð verður til framløgu, viðgerð og spurningar annars.

Tað er hugaligt, at tað nú tykist okkurt at henda á økinum.

Fiskimenn

Atkvøðuseðilin til felagsformansvalið skal vera inni hjá grannskoðara felagsins seinast týsdagin.

Tí er umráðandi, at atkvøðuseðlar, sum ikki longu eru farnir á posthúsið verða sendir beinanvegin.

Mál sum mugu fremjast í hesum valskeiðinum: Pensjóns- og tryggingarlóggáva

Tað er eyðsýnt, at lóg-gávuvirksemið í Føroyum gongur sera tungt. Hetta hoyrir kanska eini politiskari skipan til, men tað skal tó valdast, so lítið ofta kemur burtur úr.

Tvinnar lóggávur eru, har tað er púra skilaleyst so leingi tað hevur tikið at avgreiða tær. Onnur er lóggávan viðvíkjandi vanlukkutrygging, sum stavar frá onkuntíð í 60-unum og er púra avoldað á nógvum økjum.

Tá Óli Jacobsen sat í landsstýrinum í 1994/95, tók hann stig til at seta eina nevnd, sum skuldi endurskoða verandi lóg. Nevndararbeiðið tók sína tíð, men tað eru nú fleiri ár síðan, hon var liðug við sítt arbeiði.

Síðani skuldi lógin fáa ta politisku viðgerð, sum skal til, og tað tók eisini sína tíð. Men lógin átti fyrri langari tíð síðani at verið avgreidd. Hon hevur fleiri ferðir verið lögð fram á ting. Einar tvær ferðir er hon fallin burtur, tí val hevur verið útskrivað í úrtíð. Onkra aðru ferð hevur viðkomandi nevnd ikki havt tíð til at viðgera málið, áðrenn tingsetan var av, og so fall málið burtur.

Ein loysn kundi tí verið, at lagt málið fram fyrst í eini tingsetu, so tingið fekk eitt heilt ár at arbeiða við tí, men hetta hevur heldur ikki verið gjørt.

Nú fer seinasta heila tingsetan hjá hesum landsstýrið at halla. Tað er bert ein góður mánaður til

Nú er so spurningurin, um landsstýrið fær avgreitt málini um arbeiðsskaðalóg og eftirlønir. Hetta færuttan iva týðning fyrri metingina av landsstýrinum til komandi løgtingsval.

seinastu framløgufreist, sum er fyrst í mars. Áhugafeløgini á økinum hava fyrri langari tíð síðani havt lógaruppskot til ummælis, og FF hevur eins og hini feløgini svarað. Men so lítið frættist um hetta, at vit eru farin at ivast í, um nakað mál verður lagt fram á ting yvirhøvur.

Vit halda, at tað skal ikki kunna bera til. Hetta er eitt mál, sum má og skal avgreiddast, um so tingið skal sita alt summarið

uttan summarfrí. Alt annað verður at rokna sum stór skomm og ein vátan um dugnaløys hjá landsstýrinum.

Eftirlønarlóggávan Hitt málið er lóggáva viðvíkjandi eftirlønnum. Hetta er eisini ein lóggáva, sum kann sigast at hava verið ávegis í 10-20 ár. Nevndir hava verið settar av ymskum lögmonnum og landsstýrismonnum at arbeiða við hesum máli, men sera lítið - um nakað

- er hent á hesum økinum.

Tá lógin um eftirløn hjá lögtingsmonnum varð samtykt í fjør, legði lögmaður dýran við, at hetta kundi hann gera við góðari samvitsku, tí nú var ein tilsvandi lóg fyrri vanligar fólkið komin undir land, og hon skuldi verða avgreidd í hesi tingsetuni.

Lögmaður hevur helst tikið ov rívan til, tí nú er tað meira enn ivasamt, um nakað hendir á hesum økinum í hesi tingsetuni.

Bárður Nielsen, landsstýrismaður, sum nú hevur fingið málið undir hond, kann ikki lova meira enn eina framløgu á Ólavsøku. Men Ólavsøkutingsetan verður sera stutt, tí val verður januar 2008, og tingarbeiðið plagar at verða niðurlagt, tá val er útskrivað, 6 vikur frammanundan.

Men samstundis er neyðugt at fáa ein politikk á økinum, so fakkfeløg og onnur kunnu vita, hvørjar fortreytirnar eru, tá tey skulu gera egnar skipanir. Tey skuldi helst ikki komið í ta støðu, at tað, sum tey hava útvegað limunum við aðrari hondini, skal latast tí almenna við hinari hondini.

Vit vita eisini, at mál, sum ikki verða avgreidd undan einum vali, kunnu hava langa tíð um at koma undan kavi aftur.

Tí vil tað hava stóran týðning fyrri metingina av hesum landsstýrinum og samgonguni til komandi lögtingsval, um hesi mál verða avgreidd.

Uppstilling til nevndarval í Starvsmannafelagnum

Vísandi til § 9, stk. 5 í lógum felagsins skal uppskot til nevndarlimir verða felagnum í hendi innan 1. februar 2007. Valið fer fram á aðalfundinum, sum verður leyg-ardagin 17. mars 2007.

Starvsmannafelagið

Vit hava útgerðina

- Flóttitrol
- Snurpunótir
- Botntrol
- Aliútgerð
- Rækjutrol
- Annað

VÓNIN

Høvuðsskrivstova:
Bakkavegur 22
530 Fuglafjørður
Telefon 474 200
Telefax 474 201

Tórshavn:
Vestara bryggja 12
100 Tórshavn
Telefon 35 43 91
Telefax 31 33 19

info@vonin.com - www.vonin.com

Tíðindaskriv frá Arbeiðsloysisskipanini

www.starv.fo - finn arbeiði og starvsfólk á internetinum

www.starv.fo er karmurin um ein frálíkan møguleika hjá pørtunum á arbeiðsmarknaðinum at finna saman, og heimasíðan hevur roynst væl, síðani hon varð almannakunngjörd hin 26. oktober 2006.

Tørvar einum arbeiðsgevara nýggj starvsfólk, ber til at skráseta eina starvslýsing og at leita eftir teimum persónum, sum hava teir røttu førleikar. Og um ein arbeiðssøkjandi leitar eftir nýggjum arbeiði ella hevur hug at kanna møguleikarnar á arbeiðsmarknaðinum hevur starv.fo eitt dagført yvir-lit yvir leys störv í Føroyum.

Nógvir brúkarar Starv.fo er ein góður møgu-

leiki hjá bæði arbeiðsgevarum og arbeiðstakarum at finna best hóskað loysnina, tá ið tey hava tørv hvør á øðrum.

Higartil eru einir 350 arbeiðsgevarar skrásettir á starv.fo. Fleiri av teimum hava funnið starvsfólk umvegis starv.fo.

Eisini arbeiðstøk, sum fáa útgjald frá ALS, eru skrásett í skipanini. Fyri hesi fólk verður strekkið út á arbeiðsmarknaðin styttri, nú møguleiki er fyrri betri sambandi við arbeiðsgevararnar umvegis starv.fo.

Umframt arbeiðsgevararnar og tey arbeiðstøku hava væl yvir 2000 arbeiðstakarar sjálv-bodnir skrásett seg sum brúkarar av skipanini. Saman við mongu vitjanunum inni á

heimasíðuni er hetta tal eitt tekin um, at henda tænasta hevur stóran áuga millum fólk. Talan er um vitjanir úr Føroyum, men eisini fólk úr Danmark, Grønlandi, Stóra Bretlandi, Noregi og aðra staðir hava vitjað heimasíðuna.

Vónandi hevur hendan arbeiðsávísingin á internetinum sína ávirkan á, at nógvir av teimum dugnaligu føroysku útisetunum velja at seta kósina heimaftur og at gerast partur av arbeiðsmarknaðinum í Føroyum.

Eftirlit við nýtslu Øll arbeiðssøkjandi eru duld á starv.fo, til tey sjálvi hava sett seg í samband við áhugaðar

arbeiðsgevarar.

Fyri at fáa atgongd til starv.fo, skulu allir arbeiðsgevarar undirskriva vátan um, at upplýsingar í skipanini bert verða brúktar til at finna starvsfólk. Eisini hevur ALS regluligt eftirlit við starvslýsingum, og um hesar ikki eru í samsvari við galdandi ásetingar, verða tær strikaðar.

Kunning

Í hesum døgum fáa arbeiðsgevarar kring landið, bæði almennir og privatir, kunning sendandi um møguleikan at skráseta starvslýsinga og at finna starvsfólk. Við hesari kunning vónar ALS at økja um kunnleikan til starv.fo og um

talið av arbeiðsgevarum, sum velja hesa loysnina.

Samstundis ger ALS vart við skipanina í lýsingum í fjølmiðlunum. Á henda hátt vóna vit, at fleiri virknir brúkarar velja at brúka hendan møguleika.

Fyri øll

Øll, ið hava atgongd til internetið, kunnu brúka starv.fo. Brúkarin verður vegleiddur gjøgnum skipanina. Eisini ber til at seta seg í samband við ALS, sum fegin veitir góð ráð og vegleiðing.

Tað er ókeypis at brúka starv.fo, sum verður umsitin av ALS.

Fundur á Vinnuháskúlanum

Tað er neyvan hent fyrr, at eitt formansval í Fiskimannafelagnum hevur havt so stóran almennan áhuga sum hesu ferð. Valevnini hava fleiri ferðir verið í almennu fjølmiðlunum, og fríggjadagin 12. januar skipaði Vinnuháskúlin fyri “almennum valfundi”, har heilt fitt av fólki møtti. Hesi vóru fyrri mesta partin næmingar og starvsfólk á skúlanum, og tað merkir, at hetta vóru ungir áhoyrarar, og tað var eisini hugaligt.

Fundurin var skipaður soleiðis, at fyrst fingur valevnini eitt innleiðandi umfar, sum var 7 minuttir. Síðani var kjak millum valevnini. Aftaná fingur áhoyrararnir møguleika at seta spurningar. Síðan var eitt endaumfar, sum var 3 minuttir. Fundurin vardi tilsamans í tveir tímar, og hann var góður og siðiligur.

Høvuðsspurningurin í einum slíkum vali er sjálvsagt, hvussu felagið hevur verið stýrt av verandi formanni og stjórn, og á hvønn hátt avbjóðarar vilja gera tað øðrvísi. Sjónarmið um hetta kunnu vera meira ella minni saklig, og hann, sum kann svara mest ítøkilig uppá hetta, er sjálvsagt hann sum situr sum formaður. Tí skulu vit her endurgiva tað, sum Óli Jacobsen í høvuðsheitum førði fram á fundinum.

Óli hevur verið formaður í FF síðan 1971, og hann varð valdur sýsluformaður fyri Eysturoy í 1966.

Óli byrjaði við at ásanna, at okkurt - og kanska mangt - kundi verið gjørt øðrvísi og uttan iva betri alla hesa tíð, og at rímligar atfinningar verða tiknar til eftirtektar.

Men grundleggjandi er felagið munandi sterkari nú og við nógv størri ávirkan, enn tað hevði, tá Óli tók við sum formaður. Hetta vísa ársfrágreiðingarnar fyri øll hesi árin, og teir telja í túsundtal av blaðsíðum.

Fyrsta uppgávan hjá Óla var at umskipa felagið. Viðtøkur felagsins trongdu til at verða endurskoðaðar, tí tær fyri ein stóran part stavaðu frá 1911, og seinastu broytingarnar vóru gjørdar í 1938. Tá fevndi formansstarvið ikki um dagliga raksturinn av felagnum, men kom at gera tað við teimum nýggju viðtøkunum, sum vórðu samtyktar í 1973.

Hendan myndin stóð í bløðunum aftaná fiskivinnutingið í 1986, tá Óli Jacobsen legði fram eitt ítøkiligt uppskot um marknaðarbúskap fyri flakavirkini. Hetta var byrjanin til ta kapping um fiskin, sum vit hava í dag, og sum gevur verandi fiskaprísir, ið eru kappingarførir við aðrar.

Virkisøkið hjá felagnum var eisini avmarkað til at fevna beinleiðis um fiskimannaviðurskipti - fyrst og fremst sáttmálaviðurskipti.

Neyðugt við dyggum grundarlagi Tað var skjótt Óli ásað, at neyðugt varð við dyggum grundarlagi fyri arbeiðinum, so sjónarmið felagsins kundu undirbyggjast væl og virðiliga.

Úrslitið gjørdist heimsins besta hagtalsskipan á fiskimannaøkinum, sum hevur verið sera hent í virkseminum hjá felagnum. Vit kunnu longu nú leggja fram nærum fullfíggað hagtøl fyri veiðu og inntøkur fiskimanna fyri 2006.

Viðkað virkisøki Fremsta uppgáva felagsins er framvegis sáttmálaviðurskiptini, eisini fyri nýggjar veiðuhættir. Og nú eru skipaði sáttmálaviðurskipti fyri allar veiður.

Men síðani er virki felagsins viðkað til flest møguleg málssøki, sum hava týðning fyri viðurskipti fiskimanna.

FF hevur havt stóra ávirkan á almenna fiskivinnupolitikkin til gagns fyri fiskimenn. Tó er tað ymiskt frá tíð til aðra, hvussu tað hevur gingist at fáa ljóð fyri okkara sjónarmiðum.

Prísásetingin Eitt sera gott dømi um hetta er prísásetingingin á ráfiski. Her høvdu vit í nógv ár ráfiskagrunnin, sum var ein vanlukka, tí

hann fyrst og fremst tryggjaði virkini, og úrslitið var eisini hareftir. Minni og minni partur av marknaðarvirðinum lá eftir sum fiskaprísir.

Tað var FF, sum í 1986 kom við ítøkiligum uppskoti um marknaðarbúskap á hesum økinum. Hetta var samtykt á tingi í 1988 og kom at virka 1989/90. Tá byrjaði kappingin um fiskin, sum gevur teir prísir, vit hava í dag.

FF hevur eisini fylgt hesum upp, heilt fram til ta uppbyti av fiskamarknaðinum, sum varð framd fyri 2 árum síðani, og sum eisini hevur verið til gagns fyri fiskimenn og skip.

Fiskidagaskipanin Eitt annað dømi er fiskidagaskipanin. Her hava áhaldandi uppskot verið um niðurskurðir av fiskidøgum. Vit hava saman við hinum veiðufeløgnum og saman við altjóða serfrøðingunum Jón Kristjansson og Menakhem Ben Yami - kunnað komið við mótspæli til hesi uppskot. Vit hava eisini kunnað hildið rættiliga tørt á hesum øki.

Inntøkutryggin Eitt øki er inntøkutryggin. Upp á seg er hon hækkað við 50%. Ein slík skipan hevur stóran týðning í ringum tíðum. Henda skipan var so góð, at tað undir kreppuni var eitt krav frá dønnum, at hon skuldu skerjast munandi. Tað er ein longri søga, men her var tað FF, sum fekk danir at bakka.

Nógv onnur mál FF hevur arbeitt við nógvum øðrum málum, sum eru nærri lýst í ársfrágreiðingunum. Eitt øki er arbeiðsumhvørvið. Her kann altíð sigast, at her er ikki gjørt nóg mikið. Men tá menn stóðu undir deyða og krøvdu upsa við partrolarum, søgdu vit sáttmálan upp við tí høvuðskravi, at kryvjimaskinur skuldu umborð á skipini, og tað gjørdur tær eisini.

Sigast kann nú, at fiskimenn hava tað rímliga gott.

Avbjóðingar

Enn eru nógv mikið av avbjóðingum fyri frammán.

Ein eigur altíð at vera á varðhaldi, tí tað kann altíð henda okkurt óvæntað á fiskivinnuøkinum, og tað krevur, at felagið má fara til verka og eisini má vita, hvat skal gerast.

Tað er eisini ein stór uppgáva at verja vunnin rættindi, eisini móttvegis almennu Føroyum, sum eru sera truplar at dansa við, um tað so er við góðum ella illum.

Javning av inntøkum

Tað kann eisini vera, at tað er neyðugt við nýhugsan á sáttmálaøkinum. Kanska við meira javning av inntøkuni yvir størri part av árinum, heldur enn at hvør túrur verður roknaður fyri seg.

Pensjónsmálið

Síðani eru tað mál, sum hava verið uppi í tíðini í samband við hetta valið.

Eitt er pensjónin. Á hesum økinum er tað neyðugt, at ætlaða lóggávan má gerast í hesum valskeiðinum, t.v.s. í 2007. Vit hava við sáttmála fingið reiðarar at rinda pensjónsgjald til fiskimenn av sínum parti, meðan onnur sáttmálalønt velja, at partur av inntøkuni fer til pensjón.

Hetta eiga og kunnu vit eisini gera, og arbeiðir FF við einum ítøkiligum uppskoti um, at størri partur av inntøkuni hjá fiskimönnum skal fara til pensjónsskipan.

Trygging

Eitt annað mál er tryggingingarviðurskiptini. Í 1994/95 tók Óli Jacobsen, sum landsstýrismaður, stig til at seta nevnd at endurskoða lógina um

vanlukku trygging. Henda nevndin var liðug við sítt arbeiði fyri fleiri árum síðan, men tað hevur staðið á politisku skipanini at fáa hana framda. Hetta er eisini ein lóggáva, sum má vera framd í hesum valskeiðinum.

Tað kann verða nevnt, at FF saman við hinum manningarfeløgnum hevur fingið eina samlagstrygging, sum støðugt verður bøtt.

ALS

Viðvíkjandi fiskimönnum og ALS má stuðlast upp undir, at uppskotið, sum er lagt fram á ting, verður framt.

FF-blaðið

Ein týðandi partur av virkseminum hjá er FF-blaðið, har vit aðru hvørja viku kunna fiskimenn um felagsviðurskipti. Vit fáa nærum hvønn dag at vita, hvussu væl blaðið er umtøkt. Tó eiga vit at hava fleiri beinleiðis fiskivinnutíðindi. Við blaðnum hava vit fingið á prent og varðveitt upp í bókur av okkara fiskimannasøgu - bæði tá tað hevur gingið væl, og tá tað hevur gingið minni væl. Alt hetta tilfar hevur verandi virði.

Blaðið hevur eisini gjørt sína nyttu í at verja fiskimenn og borgarar landsins móttvegis rættarbrotum hjá almennu myndugleikunum, sum meta landsins borgarar sum sín mótpart.

Eitt og hvørt felag hevur brúk fyri aktivum limum, og hesar hevur FF eisini. Tí mugu vit vóna, at fiskimenn eisini sjálfir fara at halda seg framat, so teir kunnu ávirka egin viðurskipti.

Óli endaði við at siga, at tað hevði verið hugaligt at arbeiðt saman við fiskimönnum hesi seinastu mongu árin, og hann ynskti at takka teimum fyri alla ta tíð, hann hevur verið í teirra tænastru.

Umboð fyri EU:

Ovfarnir av hagtølunum hjá fiskimannafelagnum

Í seinastu viku hevði FF vitjan av teimum báðum bretunum Ian Goulding og Graeme MacFadyen. Teir eru stjórar á ráðgevarafyrirøkum innan fiskivinnu.

Ian er stjóri á "Megapescas", sum hevur stóð í Portugal, og Graeme er stjóri á "Poseidon", sum hevur stóð í Fraklandi.

Teir eru báðir serfrøðingar innan so at siga øll øki innan fiskivinnu, og teir hava virkað í nógvum londum um allan heimin. Tann, sum vil vita meira um teirra virksema, kann fara inn á heimasíðurnar: www.megapescas.com og www.consult-poseidon.com.

Teir gera eina uppgávu fyri EU um at útgreina fiskivinnuviðurskiptini í teimum londum, sum EU hevur fiskivinnuavtalur við. Eitt av hesum londum eru Føroyar. Tískil hava teir verið eina viku í Føroyum, har teir hava vitjað stovnar innan fiskivinnuna fyri at kanna okkara viðurskipti. Teir eru triggir í ferðalagnum - tann triði er fiskifrøðingur - sum so serliga kannar tey viðurskiptini viðvíkjandi stovnum og stovnsrøkt.

Teir hava vitjað fleiri almennar stovnar á fiskivinnuøkinum, so sum Fiskiveiðueftirlitið, Fiskirannsóknarstovuna, Heilsufrøðiligu Starvsstovuna, Menningarstovuna og Hagstovuna.

Síðan hava teir eisini vitjað reiðarafelagið, ráfiskakeyparafelagið og fiskasølur.

Teir høvdu áhuga í at fáa kunning um okkara

lóggávu á fiskivinnuøkinum, um rikna fiskivinnupolitikkin, um stovnsmetingar, um fiskiflotan, um EU skip í føroyskum øki og eisini teirra landingar í Føroyum, og um politikkin móttvegis skipum uttanfyri EU, um fíggarlig og sosial viðurskipti í vinnuni og um marknaðarviðurskipti, t.v.s. alt sum hevur við fiskivinnuna at gera.

Vitjan á Fiskimannafelagnum
Seinasta mikudag vitjaðu teir báðir á fiskimannafelagnum, og fingi eina gjølliga frágreiðing um viðurskiptini hjá fiskimonnum. Teir vóru sera áhugaðir í sáttmálaviður-

skiftum, inntøkum hjá fiskimonnum, samanseting av fiskiskipaflotanum og annars øllum tí, sum hevur við kor fiskimanna at gera.

Her vóru vit í teirri hepnu stóðu, at vit longu nú kunnu leggja fram so at siga endalig tøl fyri gongdina hjá fiskimonnum í 2006. Lutvíst hava vit eina útgreinaða uppgerð fyri farna árið, og í ársfrágreiðingini verða miðaltølini samanborin fyri farna 10 árin.

Hetta gevur eina sera góða mynd av gongdini í einum longri tíðarskeiði. Í eini aðrari uppgerð sæst tal av túrum, manningartal, veiða í tonsum, samlað veiðuvirði, miðalprísir og

síðan aldur á manningini.

Síðan er ein serlig uppgerð, sum bæði í tonsum og prosentum vísir veiðusamansetingina hjá teimum bólkum, sum veiða ísfisk undir Føroyum, mánað fyri mánað, og er henda sera skiftandi, sum alt ið hevur við fiskiskap at gera.

Í sjálvari ársfrágreiðingini eru eisini talvur, sum vísa miðalprísirnar fyri ísfiskabólkarnar, og sum eisini vísa veiðuna pr. dag hjá somu bólkum nógv ár aftur í tíðina.

Ovfarnir gestir
Gestirnir vóru sera ovfarnir av hesum hagtølum, og teir høvdu ikki

Hetta er perman á okkara hagtølum, sum altjóða fiskivinnuserfrøðingar meta at vera einastandandi.

F.v. Graeme MacFadyen og Ian Goulding á skrivstovu FFs.

sæð slík hagtøl fyrr. Eitt var, hvussu nógv viðurskipti tøluni lýstu, men tað, sum hugtók teir enn meira var, at vit - longu nú - kundu hava slík hagtøl fyri eitt ár, sum júst varð farið afturum.

Tað vanliga við slíkum tølum er, at tey eru minst eitt ár eldri ella meira.

Umboðini fyri EU hildu, at hetta var nakað, sum aðrir avgjørt kundu lært av, og kunnu vit siga, at eina størri viðurkenning kundi FF ikki fáa.

Hetta er so aftur ein vátan um, hvussu stóran týðning tað hevur at hava hagtøl, sum kunnu nýtast sum grundgevingar móti einum og hvørjum mótparti. Hetta ásannaðu vit longu í 1975. Tá sóðu vit eisini, hvussu stórir munur tað var á at kunna undirbyggja síni sjónarmið, heldur enn at grenja

um hvussu illa tað stóð til.

Menningin av tøkni hevur eisini hjálpt okkum. Fyrstu árin vóru tøluni ferd við kúlupenni. Nú verða tey gjørd við telduskipan. Hetta merkir eisini, at vit eina og hvørja tíð í einum ári kunnu staðfesta, hvussu gongdin hevur verið, t.d. higartil í ár ella fyri eitthvørt tíðarskeið.

Hetta eru hagtøl, sum eisini nógv onnur fáa nyttu burtur úr, t.d. grannskoðarar, peningastovnar og eisini almennir stovnar.

Hetta er enn eitt dømi um, at vit í FF nýta okkara kreftur sakliga at undirbyggja okkara sjónarmið. Hetta gevur ikki yvirskriftir í fjølmiðlunum, men tað hevur givið úrslit gjøgnum árin. Her gongur sjón fyri søgn.

Citroen C2 Elegance

Bilurin er ein ikki-roykjara bilur í sera góðum standi og er frá nov. 2003. Hevur koyrt uml. 25.000 km. Hevur 1.4 motor við 75 hk. Verður seldur bíliga.

Útgerð: Velour setur, fjarstýrt sentrallás, el-rútar, radio v/CD, hita í setrum, tokulyktir, alu-felgur. Píkadekk á originalfelgum fylgja við.

tel 21 19 96 / kho@post.olivant.fo

Grønlandstíðindi

frá Kára við Stein

21. januar
Minus 2,1 stig og lot av eystri. Hann hevur lovað regn í morgin her á okkara leiðum.

Vegn sjúku og sjúkralegu í 14 dagar er ikki tað stóra at frætta úr Sisimiut hesa ferð.

"Timmurin" bleiv liðugur, og teir loystu tann 11. januar og fóru nýggjan túr. So at siga allur rækjuflotin er í Eysturgrønlandi fyri tíðina. Eg havi hoyrt eitt graml um, at tað hevur verið ógvuliga skift-

"Regina C"

andi fiskarí hjá teimum. Síðst, eg hoyrði, var onkur av bátunum norður av Dornbankanum og royndi.

"Steffan C" var í Nuuk í hinari vikuni og landaði.

Teir høvdu fulla last.

"Regina C", sum fór til Kanada at royna, byrjaði á Grand Bank, har teir royndu í 3 dagar og fingi teirra kvotu lidna. Teir

fóru síðani á Fl. Cap, høvdu 2 tón, og fóru so aftur á Grand Bank. Teir hava havt ógvuliga ringt veður, so at siga ódnarveður annan hvønn dag, og vindurin hevur verið nógvur - um 30 m/sek alla tíðina. Teir komu til Nuuk í gjár við fullum skipi - gott 520 tons; teir skulu skifta manning nú.

"Lómur" hevur verið á skipasmíðju og er komin av aftur. Teir byrja nokk túr í vikuni.

Nógv vitan um Grønlandsferðina í 1906

Í seinasta blaði sóknaðust vit eftir upplýsingum um ferðina, tá “Karin” og “Havgásin” fóru til Grønlands í 1906 á royndarveiðu, sum var umbiðin av grønlenskum myndugleikum. Leiðari á ferðini var Poli í Dali, sum eisini var skipari á “Karin”. Skipari á “Havgásini” var Tummas við Kráir í Vági.

Orsøkin, til at vit sóknaðust eftir hesum upplýsingum, er ein fyrspurningur frá Holger Hovgaard, sum er fiskifrøðingur í Grønlandi, og sum er í holt við at gera eina kanning av toskaveiðuni undir Grønlandi í seinastu øld.

Í hesum sambandi hevur hann áhuga fyri øllum teimum royndum, sum eru gjørdar, og serstakliga frá hesi ferðini. Tað finst ymiskt skrivlig tilfar, m.a. ein frágreiðing á danskum, sum Poli hevur skrivað til grønlensku myndugleikarnar aftaná heimkomuna. Men Holger hevur áhuga í at fáa meira tilfar m.a. fyri at fáa staðfest, um roynt varð beinleiðis eftir toski ella um bert var fiskað eftir tí, sum fyri var.

Tað eru fleiri, sum hava gjørt vart við, at tað finst heilt fitt av tilfari frá hesi ferðini. M.a. er ein útvarpssamrøða, sum Niels J. Arge hevði við Samma Jóannes í Kollafirði í 1959. Tá var Jóannes tann einasti, sum var eftir á lívi av teimum, sum vóru við “Karin”. Hann var 23 ára

“Karin” var annað skipið á rannsóknarferðini. “Havgásin”, sum vit síggja her er hitt.

gamal í 1906, og hann greiddi væl og virðiliga frá ferðini.

Royndu eftir svartkalva, kalva og toski Í stuttum kann sigast, at fyrst royndu teir eftir svartkalva norðuri við Jakobshavn, og teir fingur væl av hesum fiski, sum framvegis er grundarlagið undir fiskiskapinum har á leiðini.

Síðani fóru teir út á bankarnar har á leiðini at veiða kalva, sum tað eisini var nógv til av, og hetta vóru eisini risakalvar. Aftaná fóru teir at seta línu eftir toski, men teir fingur ongan tosk. So einaferð halda teir seg síggja tosk í vatnskorpuni. Teir seta so flótilínu og fáa nógvan og stóran tosk eina stutta tíð.

Teir fara síðani suður eftir og royna við línu eftir toski á Fylla Banka, men teir fáa vist ikki so mikið sum ein einasta.

Aftaná hetta verður farið heim og Poli kemur til ta niðurstøðu, at í Grønlandi er einki at vænta! Sjalvur gekk hann burtur í 1912 og fekk ikki at upplivað, hvussu nógv hann mistók seg á hesum økinum.

Línan bjargaði grønlenskum húski Samma Jóannes greiðir frá eini áhugaverdari hending, tá teir veiddu svartkalva í Ísfjørðinum við Jakobshavn. Eina ferð fáa teir eina stóra hákelling, sum hevði vart helvtina av línuni um seg. Dygst við liggur ein grønlenskur kajakk og roynir. Grønlendingar vóru sera illa útgjørdir við reiðskapi. Teir høvdu ikki rættiligar húkar, bert boygdar seymir, og veiðan var hareftir. Manningin á “Karin” tímir ikki at fara at greiða línuna og avráða, at teir skulu lata grønlendingin fáa bæði hákellingina og línuna, sum hon hevði fløkt seg inn í.

Nógv ár seinni, í 1950, hittir Jóannes av tilvild hendan grønlendingin aftur. Hann greiðir Jóannesi frá, at línan, sum hann fekk í 1906 hevði bjargað hansara tilveru, tí hetta var reiðskapur, ið var fiskiligur. Úrslitið munandi størri veiða, og nú hevði hann ráð at liva. Sum frá leið fingur aðrir fiskimenn rímligt sama slag av reiðskapi við sama úrsliti. Hesin - tá 82 ára gamli grønlendingurin - fekk nú høvi at takka fyri ta vælvild, føroyingar høvdu

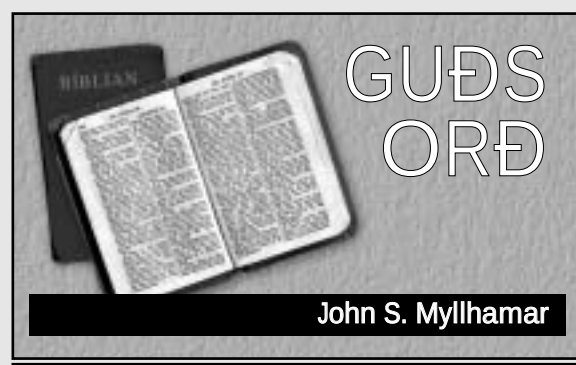
víst honum 44 ár framm-anundan.

Henda søgan er eisini endurgivin í bókini hjá Niels J. Arge “Teir tóku land”, sum var tann fyrsta í røðini, sum Jógvan Arge helt á við.

Niels J. Arge hevði eisini samrøðu við Ólav Mikkelsen, sum var við “Havgásini”, men hendan er ikki tøk í bandasavninum hjá útvarpinum, men Niels J. Arge umrøður hann eisini í somu bók.

Vit hava sent alt tøkt tilfar til Grønlands, so tað verður spennandi at síggja, hvat ið kemur burtur úr.

Hetta er eisini ein partur av føroyskari fiskimannasøgu, sum vit eisini eru fegnir um at kunna geva okkara ískast til.

Tað er ein útrætt hond

“Frá hásæti Harrans er útrætt hond”
2. Mósebók 17, 16

Knýttum nevum og hóttandi hondum, troyttum hondum og tómun hondum, er nóg mikið av í heiminum. Men ein útrætt hond, ið er nóg sterk at bera byrðar, og sum er nóg bleyt at binda um tey bløðandi sárini, ein hond, ið orkar at rudda steinar av vegnum og at lata upp læstar dyr, hvar finst ein slík hond?

Jú, á hásæti Harrans. Guð hevur prógvað hetta einaferð med alla, og hann hevur staðfest hetta ferð eftir ferð fyri teimum, ið tordu at taka í hansara útrættu hond.

Einaferð negldu ónd menniskju hana til ein kross. Men tað foraði ikki Guði at halda fram at vælsigna. Við tí gjøgnumstungnu hondini loysti hann hvønn syndabundnan træl og gav honum frælsi. Við hesi hond rætti hann okkum frælsisbrævið við lyfti um, at allar okkara syndir eru strikaðar.

Tann hondin var eina illveðursnátt útrætt yvir havsins bylgjur, og tær máttu leggja seg, tá ið hann beyð tað. Tann hondin gav deyðanum banasár, og tí er hon ment at lyfta okkum úr avgrundini, har løn syndarans er deyði, og lata upp portrið inn í Guðs ríki fyri teimum, sum eru trúgv til deyðan.

Tann hondin leiðir okkum til lívsins vatnkeldur, har vit kunna slökkja okkara sálartosta. Ofta leiðir hon okkum hagar, hvar tað tykist vera oyðimørk í allar ættir. Men tá halda vit fastari í hana og biðja: Harri, halt tú nú fast. Og tá svarar hann, hin krossfesti og trúfasti Harri: Óttast ikki, eingin skal ríva teg úr hond míni. Amen!

Tíðindaskriv

Føroyskt Lógarrit

Nýggj heimasíða Føroyskt lógarrit (FLR) hevur fingið eina nýggju heimasíðu: www.flr.fo. Á heimasíðuni eru upplýsingar um endamálið og virkesmi hjá Føroyskum Lógarriti. Yvirlit yvir øll ritini, sum FLR hevur givið út, er á heimasíðuni. Ein kann tekna seg sum haldara av ritinum á heimasíðuni. Trý rit verða givin út árliga. Eisini kunnu rit úr øllum árgangum bíleggast. Á heimasíðuni er eitt hent yvirlit yvir slóðir, sum eru viðkomandi fyri lögfrøðiliga/stjórn málafrøðiliga gransking.

Norðurlenskur ráðstevna FLR skipar í ár fyri einari norðurlenskari ráðstevnu fyri doktoralesandi innan lögfrøði/stjórn málafrøði. Ráðstevnan ber heitið “Nordic Re-

search Training Course 2007” Evnið á stevnuni er “Human Rights, Federalism and Judicialization.” Ráðstevnan verður hildin í Tórshavn í døgnum 3. til 9. juni.

Um FLR FLR er eitt óheft lögfrøðiligt/stjórn málafrøðiligt tíðarrit. FLR skipar fyri at geva út tilfar, ið lýsir og greinar mál av týðningi fyri føroyska lögðømið. Nógvar ymiskar greinar um ymisk lögfrøðilig og stjórn málafrøðilig viðurskipti hava verið prentaðar í FLR. Føroyskir og útlenskir frøðingar hava skrivað greinar um t.d. altjóða lóg, fullveldi, oljulgávu, skatt, sosial rættindi, stjórnarrætt, fyrisingarrætt, valdsbýti og føroyska stjórnarsøgu.

Samma Jóannes var við “Karin” í 1906 og greiddi frá ferðini í útvarpinum.

Góður lesnaður - góður prísur

Gerst haldari av FF-blaðnum fyri bert kr. 250,- um árið

Minnist til haldaragjaldið!

Vit fara at minna haldarar okkara um at gjalda haldaragjaldið sum skjótast. Tað er bert kr. 250 og fyri hetta fáast 24 bløð við innihaldi, sum ikki finst í øðrum bløðum. Tað er einki at bíða við!

Tær bestu og bíligastu loysnirnar uppá

GDMSS-Radióútgerð	Furuno/Silor/JRC/I-Com
Radar við ARPA og Plottara	Furuno/Simrad/JRC
Ekkolodd-útgerð	Furuno/Simrad/JRC
Sonara-útgerð	Furuno/Simrad/kaio-
Navigatións-útgerð	Furuno/Simrad/JRC
Navigatións Plottara	Furuno/MaxSea/Simrad, Sodena
Autopilot - stór og lítil skip	Furuno/Robertson/Sperry
Autopilot - til bátar	Timco
Satellite Kumpass - 3xGPS	Furuno
Satellite - Navigation	Furuno/Simrad/JRC
Satellite - Kommunikatións	Furuno/T&T/Sailor
Satellite - Sjónvarp	Applied/Sea Tel
Trol-sensorar og kabinet	Scanmar/Simrad
Gyrokumpass	Sperry/C-Plath/Anschutz

Sp/f Contrive Jsp Ltd.

FO-700 Klaksvík, Tlf.: 455244 - 214244, Fax: 456945

Søla og service:
Sjálvandi hava vit
útgerð til GMDSS
SÝN og Service,
sum vit eisini gera

ALT TIL ÚTRÓÐRARMANNIN

GUMMIBÁTATÆNASTAN hevur
tað, tú hevur brúk fyri

Vit hava gummibátin,
termodraktina, bjargingar-
vestin, handsoknar og
meginpartin av tí, tú
hevur brúk fyri.

GUMMIBÁTATÆNASTAN

31 49 13

Mannaskarð 4

FO-110 Tórshavn

gbt@gbt.fo

www.gbt.fo

útvaldar draktir
Úr bert
499,-

Havnir kunnu vera sera vandamiklar. Tí má øll hugsandi tiltøk takast at fyrirbirgja ólukkum. Hetta er Havnin í Lerwick í Hetlandi.

Áheitan til teir myndugleikar ið varða av føroysku havnunum

Vit undirritaðu yrkisfeløg vilja her við heita á allar viðkomandi myndugleikar, sum varða av trygdini í teimum føroysku havnunum, um at gera eitt felags átak fyri at bøta um trygdina í havnunum.

Vit hava í seinastuni verið vitni til fleiri druknivanlukkur í føroysku havnunum. Hendan áheitan skal ikki skiljast soleiðis, at vit leggja nakran undir íkki at røkja sítt arbeiði nógv væl. Hetta er ein roynd at fáa eitt orðaskifti í gongd um hetta álvarsmál, og vónandi verður okkurt munagott gjørt við

hesi viðurskifti.

Vit loyva okkum at seta fram nøkur uppskot um ábøtur, og hesi eru:

At betri vaktarhald er á havnarskrivstovum

At havnarløg eru betri upplýst

At leytarar verða gjørdir í keikantin, so at ein kann sleppa uppá land aftur um ein dettur á sjógv

At havnaskrivstovur hava video-eftirlit av havnarløgum

At neyðtelefonir verða uppsettar

Harumframt kunnu fálk óivað koma við mongum øðrum góðum hug-

skotum um ábøtur.

Vit, sum umboða tað siglandi fólk, kenna tað sum okkara skyldu at gera vart við hesi viðurskifti. Limir okkara, sum dagliga ferðast á havnarløgum, mugu hava eina vissu fyrir, at hetta arbeiði fer í gongd sum skjótast. Yrkisfeløgini eru sinnað at luttaka í hesum arbeiði

Føroya Skipara &
Navigatorfelag
Maskinmeistarafelagið
Føroya Fiskimannafelag
Føroya Motorpassarafelag

DEKKMASTER.FO

Bilig og góð dekk ...eisini øll tey kendu

...tá ið prísurin eisini er avgerandi!

Vetrardekk á goymslu:

175/65-14 Michelin Alpin A3.....860,-

175/65-14 Goodyear Ultra Grip 7960,-

185/65-14 Pirelli Carving pikadekk895,-

185/65-15 Milestone Winter695,-

195/65-15 Milestone Winter715,-

195/65-15 Sunny pikadekk795,-

195/65-15 Gislaved Nordfrost 5 pikadekk.....950,-

195/65-15 Michelin Alpin A3.....990,-

195/65-15 Goodyear Ultra Grip 7980,-

205/55-16 Roadstone Eurowin930,-

205/55-16 Michelin Alpin A3.....1.290,-

Nevndu prísir eru stykkjaprísir

www.dekkmaster.fo · info@dekkmaster.fo · tel 227 000

MAN B&W Diesel A/S

Umboðið · Ernst Reinert

Alpaha Diesel motorar og eykalutir

Undir Glaðsheggi 10
FO-100 Tórshavn · Faroe Islands
Tlf: +298 31 33 84 · Fax: +298 31 30 64

Samrøða við 93 ára gomlu Johonnu í Pálshúsi av Eiði

At taka úr
blaðnumSíðurnar 9, 10,
15 og 16 eru
samanhangandi
og kunnu takast
úr blaðnum

Hanna í Pálshúsi:

Bíðaði eftir dronginum í fleiri ár óvitandi, um hann var livandi ella deyður

Henda søgan er um eina færoyska gentu, sum fór til Danmarkar í 1935. Har hitti hon færoyskan drong, sum hvørvur í Russlandi í 1941. Men dreingin gloymir hon ikki, og søgan endar lukkuliga.

Byrjanin til hesa frásøgn var í Newcastle í mai 2005, tá ið vit vóru við til minnishaldið í samband við, at 60 ár vóru liðin, síðani heimsbardagin endaði. Har hittu vit nógvar danskar sjómenn, sum høvdu upplivað bardagan í øllum sínum ræðuleika, og hava vit havt søguna hjá fleiri teirra.

Ein av hesum sjómönnum var tann tá 80 ára gamli danin Edmund Petersen, sum fortaldi, at hann hevði verið saman við einum færoyingini við skipinum "Axel Carl". Tað var skjótt at staðfesta, at hetta var Petur Vilhelm Jacobsen, ættaður úr Hvalvík, og tað er greitt frá søguni hjá teimum í "Teir sigldu úti" hjá Niels JArge.

Í hesum sambandi høvdu vit í fjør eina frásøgn, sum var grundað á royndirnar hjá Edmundi Petersen undir krígunum.

Tá vit í november mánaði vóru í gullbrúðleyp á Eiði, komu vit á tal við Honnu í Pálshúsi, sum er einkjan eftir Petur og fingur varhugan av, at hon átti eina spennandi frásøgn. Nú hava vit vitjað hana og hava fingið eitt áhugavert íkast afturat til hesa søgu, sum Hanna er ein stórir partur av.

Eiðisgentan sum fer til Havnar

Hetta er eisini søgan um eina unga bygdagentu, sum vildu siggja nakað av verðini, og sum endaði aftur í heimbygdini nógvar ár seinni.

(Jó)hanna er fødd 30. november 1913, og er tískil 93 ára gomul. Aldurin sæst tó ikki á henni, og hevur hon eisini gott til at bregða. Mamman, Jacobina, gjørdist 102 ára gomul. Pápin var Jóhan í Pálshúsi. Tey vóru tilsamans 9 systkin: Olaf, Hanna, Mona, Poul, Jóan Petur, Hugo, Erhard, Helga og Beata. Av teimum eru Hanna, Olaf og Beata enn á lívi.

Lívið hjá Honnu byrjaði sum hjá so nógvum øðrum gentum. Hon vaks upp saman við sínum foreldrum og systkjum, gekk í skúla og fór 14 ára gomul úr skúlanum.

Tá Hanna var 15 ára gomul ringir Sunneva, systkinabarn mammuna, sum er sjúkrasystir á tá nýggja Dr. Alexandrines hospital. Hon spyr eftir eini eldri systir, um hon hevur hug at koma at arbeiða á gamla hospitalinum sum gongsgenta. Nei, hendan systirin var farin til Suðuroyar at arbeiða í fiski, sum jú var tað vanligu hjá ungum gentum tá í tíðini. Um so onkur onnur systir kundi koma? Hetta dámdi mammuni einki, tí tað var nóg mikið at gera heima. Men mamman gekk tó við til, at Hanna kundi koma í 14 dagar. Hetta gjørdist tó til 3 ár, har hon fyrst arbeiðdi sum gongsgenta og seinni í køkinum. Hjalmar Heerup var yvirlækni fyrstu tíðina, men seinni varð hann avloystur av Paula Dahl, sum Hanna tískil hevur arbeitt saman við frá fyrsta degi.

Tá gjørdist mamman sjúk og Hanna mátti fara aftur til Eiðis at hjálpa til heima. Tá ringir Anna, kona Poul Hansen, sum eisini var systkinabarn mammuna og ættað av Eiði. Hon spyr, um tey høvdu eina gentu, sum kundi koma í húsið hjá teimum. Mamman hevði ongan huga at lata Honnu fara avstað aftur so skjótt, men sjálf tímdi Hanna illa at vera á Eiði eftir at hava "smakkað" býarlívið í Havn, so Hanna fór og var 3 ár í húsinum hjá Poul Hansen.

So til Danmarkar Men Hanna hevði eisini hug at royna eitt sindur meira av verðini. Sum hjá so nógvum øðrum gentum tá í tíðini valdi hon at fara til Danmarkar.

Har var hon so heppin

at hava fólk at koma til. Ein fastur, Maria, var leiðari á einum sjómansheimi í Nakskov, og her kom Hanna at arbeiða fyrstu tíðina.

Men eftir eina tíð fekk Hanna aftur hug at royna nakað nýtt og gjørdist

Jacobina og Johan, foreldrini hjá Honnu.

hetta í Svendborg. Har búðu eisini ein pápa-beiggi, sum hevði nóg samband við sjómansskúlan í býnum, og var hann eisini í nevndini fyri skúlan.

Higar kom Hanna so at arbeiða í 1936, og har vóru - sum rímligt er - nógvir flottir sjeikar sum vóru næmingar. Í 1937 kemur ein færoyskur drongur á skúlan, sum hon fall fyrri og var hetta tann 24 ára gamli og javngamli Petur Vilhelm Jacobsen úr Hvalvík. Hann var komin niður í 1933 og hevði tikið vanligu 3 mánaða sjómansskúlaskeið í Svendborg. Hann hevði upprunaligt siglt við færoyskum fiskiskípum, men vildi royna spart so mikið upp, at hann kundi fara niður á umrøddu skeið. Síðan hevði hann siglt, og nú kom hann aftur at fáa sær navigatørútbúgving.

Tað rann skjótt saman millum tey bæði, og tey byrjaðu at koma saman.

Men tað, at ein næmingur og ein genta, sum bæði búðu á skúlanum, fóru at fjasast, var ikki væl dámt. Tí valdi Hanna at fáa sær eitt annað pláss í Svendborg, so leingi Petur gekk á skúlanum. M.a. gjørdist hon arbeiðsgenta hjá amt-

hann í sjóverjuni í 6 mánaðir.

Tey tosaðu um at giftast, men hetta var ikki sum at siga tað uttan at hava fast arbeiði og fasta inntøku.

Men so fekk Petur kjans við "Axel Carl" hjá reið-

Foreldrini hjá Peturi, Jákup og Magnina.

arinum Heimdal, og hann fór avstað í apríl 1941. Hetta var mestsum sigling á "heimaieiðum", so tað mundi neyvan fara at taka so langa tíð til tey hittust aftur. Men so skuldi ikki vera.

Tann 20. juni lógu teir inni í Leningrad og lossa. Hanna fekk feriu henda dagin og fór eitt legg til Svendborg at vitja pápa-beiggjan og onnur fólk, hon kendi.

Longu tá varð tosað um, at Russlandi var neyvan besta staðið at liggja inni í í hesum døgum, og tann 22. juni leggur Týskland á Sovjetsamveldið. Sum eitt danskt skip - meira ella minni undir týskum ræðiverður "Axel Carl" roknað sum eitt figgindaskip, og skipið verður tikið av myndugleikunum.

Hetta fær Hanna eisini boð um, og var hetta eisini tað seinasta hon frættir frá Peturi í hálvfimmta ár. Í øðrum parti av hesi grein verður greitt frá tí ið manningin upplivdi frá tí hon varð flutt úr Len-

ingrad, inntil teir komu til Alexandria í Egyptalandi nærum tvey ár seinni.

Her skal skoytast uppí, at hóast allar ræðuleikarnar, sum manningin upplivdi við at verða flutt úr stað í stað, so var tað hóast alt frægari enn at

vera verðandi í Leningrad. Tí býurin varð seinni sama ár kringsettur av týskarum, og hildu teir hann hersettan í 900 dagar, har fólk í býnum leið hungur og hall og stórir partur av fólkinum doyði. FF-blaðið hevur hitt eina kvinnu, Polina, sum var í Leningrad hesa tíðina. Seiglívað hevur hon verið, tí hon gjørdist 102 ára gomul. Blaðið hevur ein lesara, hann dugur nevniliga færoyskt, í fyrrverandi Leningrad, Sergej Halipov, sum vit hava eisini hava umrøtt fyrr. Hansara foreldur fingur sent hann úr býnum, áðrenn týskarar umringaðu hann.

Úr Alexandria fór Petur til Amerika at sigla við amerikanskum skipum við krígsútgerð til amerikansku hermenninar, sum bardust móti Japan. Hann upplivir at siggja onnur skip verða torpederað og søkt við mann og mús. Men sjálvur varð hann spardur fyri fleiri slíkar ræðuleikar.

Framhald á næstu síðu

Alt hetta visti Hanna einki um, tí tað var einki samband til gentuna, sum bíðaði í Danmark.

Hanna frætti tó í tíðindunum um hetta ræðuliga kríggið í Russlandi, har nógv fólk lógu efturá, og har hvørgin parturin fór fram við mýkindum móti hinum. Tað var einki hugaligt at eiga ein kæran á hesum leiðum.

Óhugaligt og kalt í Danmark

Hanna helt áfram at arbeiða á missiónshotellum í Keypmannahavn. Hetta var ein sera trupul tíð. Á hotellið kom ein hópur av týskarum, eins og tað sjálvsagt eisini komu nógvir danir, eisini slíkir sum kundu vera við í mótstøðuarbeiðinum móti týskarum. Nógvir av týskarunum komu úr marknaðinum millum Danmark og Týskland og skiltu danskt. Tí var neyðugt at ansa eftir hvørjum orði, ið sagt varð. Annars kundi enda galið. Afturat hesum kom, at krígsvetrarnir vóru so óvanliga kaldir. Genturnar kundu ikki lata seg í eftir kuldunum. Tær skuldu bert vera í sínum vanliga búna, kuldi ella ei, og hetta førði til krím og tað, sum verri var.

Tað var ikki bara tað, at einki frættist frá Petur. Hanna hevði eins og aðrir føroyingar í Danmark heldur einki samband við familjuna í Føroyum.

Hinvegin hildu føroyingar í Keypmannahavn væl saman. Teir hittust javnan til fundir í Mílafelagnum. Hetta var Kristiligt Ungmannafelag við Emil Joensen sum formanni. Men her kundi trupulleikin vera, at tað viðhvørt var útgongubann á kvøldi, og tá slapst so ongan veg.

Heim til Føroya og Petur aftaná
Tá kríggið er liðugt, fór Hanna heim aftur til Eiðis, og var hetta í oktober 1945, og framvegis veit hon einki frá Peturi. Hann kemur aftur til Danmarkar í januar 1946, og tað fyrsta, hann ger, er at fregnast hjá pápabeiggja hennara í Svendborg, hvussu tað man vera vorðið við Honnu, "um hon var gift ella forlovað." "Nei, hvørki annað ella annað" var tað hugaliga svarið, hann fekk.

Hann tók so fyrsta fart til Føroyar, og kom á Havnina 4. februar 1946 við Drotningini. Hanna visti av, at hann kom og var farin til Havnar at taka ímóti. Og var tað ein rørandi og kensluborin løta at hittast aftur aftaná so mong ár.

Petur og Hanna saman við børnunum.

Petur var sjálvsagt broyttur og varð vorðin ein annar maður eftir so nógv ár. Alt tað, sum hann hevði upplivað, hevði sett síni spor. So ringt var tað, at sjálvst fyri henni fortaldi hann ongantíð um síni

upplivilsir. Niels Juel greiðir frá, at hann - eins og hinir fangarnir - svøltaði í langar tíðir. Av hesum fekk hann ymsar sjúkur og fekk eisini frostskaðar í beinini. Fyri onkrum øðrum hevur hann nevnt, at

Fýra fitt systkin. F.v.: Olaf, Hanna, Mona og Poul.

einaferð teir vóru innibygdir í eini kirkju, sóu teir javnan, tá lík vórðu beind av vegnum.

Men tá tey nú høvdu funnið hvørt annað aftur, gjørdur tey skjótt av og giftust 18. apríl 1946 í

Hvalvíkar kirkju.

Aftur at sigla

Tey fóru so niður aftur til Danmarkar í juli mánaði sama ár. Petur hevði hug at fara aftur til Amerika at sigla, men hetta hevði Hanna ongan hug til. Og soleiðis varð tað.

Hann søkti so kjans í Danmark, og fekk arbeiði við skipafelagnum Progress, sum ikki er til longur. Fyrsti sigldi hann í Miðalhavinum, men so fekk reiðarið til arbeiðis at sigla við kryolit úr Ivigtut í Suðurgrønlandi til Danmarkar. Reiðarið helt, at sum føroyingur kendi Petur betri Grønland enn flestu danir, so hann varð spurður, um hann kundi vera skipari, og tað var gaman í.

Hesa farleið sigldi hann í 8 ár, og har vóru eisini mangar ringar reisur á vetri. Hanna var eisini við onkran túr, tá teir sigldu heilt norður til Umanak og var hetta eisini eitt stórt upplivils at síggja Grønland.

Síðani bygdi reiðarið eitt kemikalíuskip í Belgien, og Petur var við frá fyrsta degi við eftirlitinum, og hann førði tað í fleiri ár. Petur var fyrsti skipari yvirhøvur í Danmark, sum sigldi við kemikalíum. Hetta var sera vandamikið og var ikki sørt fyri at vera ein nervapirrandi sigling.

At sigla tá var ikki tað sama sum at sigla nú, tá menn hava frí helvtina av tíðini við løn, og teir neyván eru úti meira enn 2 mánaðir í senn. Tá var fast at vera úti 14 mánaðir í senn. Hetta gav so móguleika hjá familjuni at sigla við, og kundi tað eisini vera áhugavert.

Men sjálvst eftir so langa tíð burtur, var tað als ikki vist, at ein slapp í land í feriu. Tí nú valdaðist um

avloysari kundi finnast.

Eina ferð høvdu tey lagt ætlanir um at fara til Føroya at ferðast við børnunum, tá Petur eftir ætlan skuldi hava frí. Tá gav reiðarið boð um, at hann slapp kortini ikki av, tí teir høvdu ikki funnið ein avloysara. Men tá gjørdist Hanna stív. Nú høvdu tey lagt ætlanir um at fara til Føroyar, og Petur skuldi í land. Annars segði hann bara upp og pakkaði sekkin í stundini. Tá gingubert tveir dagar, og teir høvdu funnið ein norskan avloysara.

Aftur til Føroya

Petur gavst at sigla 15. november 1971, tá hann var 59 ára gamal. Hann var so merktur av sínum upplivingum undir krígunum, at hann ikki kundi sigla longur. Men tá varð skipið eisini selt, og hann var við til at rigga tað av.

Petur hevði altíð sagt, at tá hann gavst at sigla, vildi hann sleppa aftur til Føroya at búgva. Tey fluttu eisini bæði heim aftur. Fyrstu árinu búðu tey í Havn. So fingur tey

Edmund Petersen var saman við Petur henda vanlukkuliga túrin við "Axel Carl".

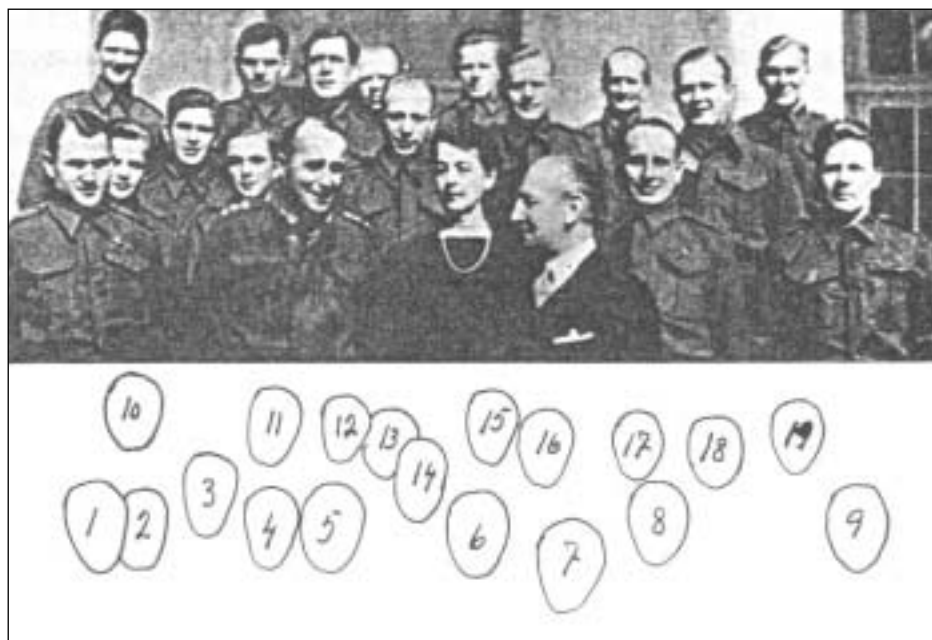
hug at fara til Hvalvíkar, men her var ikki lætt at fáa grundstykki. Hetta fingur tey á Eiði og bygdu Úti á Bø. Petur doyði í 1993, 80 ára gamal, og nú býr Hanna í teirra snøggju húsum. Tá sonurin Leif er heima, býr hann eisini her. Tey bæði fingur tilsamans 3 børn. Umframt Leif, f. 1949, eru tey Lis f. 1947 og Ivan f. 1950. Tey bæði búgva í Danmark. Hanna eigur fyra ommubørn. Hanna ferðast ikki so nógv longur, men hon hevur javnan vitjan av sínum.

Heilsan frá Edmundi Petersen í sambandi við hesa grein hava vit tosað við umrødda Edmund Petersen, sum var yngsti maður umborð. Teir eru tveir eftir á lívi. Hann hevur havt samband við ein skipsfelaga, Carl Hansen sum býr í Amerika, og fekk hann jólakort frá honum.

Framhald á síðu 15

Edmund og Petur úr Hvalvík vóru við "Axel Carl", tá teir komu til Leningrad og ikki longur.

Hetta er manningi tá hon kom til Teheran.

1. Maskinmeistari J. Larsen. 2. Messudrøngur Edmund Petersen. 3. Ungmaður Georg A. H. Petersen. 4. Messudrøngur Ove Skotte. 5. Skipari Teilman Thomsen. 6. Frú Min. Fensmark. 7. Min. Fensmark. 8. Maskinmeistari N. Anderson. 9. Petur Jacobsen, ættaður úr Hvalvík. 10. Lættmatrósur C. A. B. Hansen. 11. Maskinmeistari E. Blake. 12. Fýrbøtari Olaf Chr. Hansen. 13. Fýrbøtari Karl B. Frandsen. 14. Donkeymaður H. O. Rasmussen. 15. Stýrimaður E. Carl. 16. Kokkur C. V. Christoffersen. 17. Matrósur Oluf Hansen. 18. Hovmeistari K. E. Sørensen. 19. Lættmatrósur Edv. F. Hansen.

Nýggj tænasta á netinum

Tín slóð til dreymastarvið

starv.fo

Á heimasíðuni starv.fo finnur tú títt dreymastarv, ella starvið finnur teg. Starv.fo er ein føroysk arbeiðsávísing á internetinum, har arbeiðssøkjandi og arbeiðsgevarar finna saman. Sóknast tú eftir rætta starvinum ella eftir nýggjum avbjóðingum í arbeiðslívinum, er starv.fo rætta staðið at fara inn á.

Tú skrásetir tínar arbeiðsroyndir, útbúgving og aðrar førleikar. Skipanin syrgir so fyri, at samsvar verður gjørt millum tínar førleikar, og møguligar lýsingar eftir fólki, sum arbeiðsgevarar hava skrásett á starv.fo.

Tað er ókeypis at brúka starv.fo, sum verður umsitin av Arbeiðsloysisskipanini.

Vit hava verið á Stóru Dímun: Her er minni einsligt enn hjá mongum í Havn!

Í seinasta blaði høvdu vit eina søgu um 15 ára gomlu Sáru, sum fór beint av “Atlantic Navigator” í starvsvenjing á Stóru Dímun. FF-blaðið hevur vitjað hana!

Tað var ikki við sørt spenningi og væntanum at farið varð út á Stóru Dímun. “Hvussu munnu tey liva har úti? Hvussu munnu fólkin vera? Munnu tey hava eitt siviliserað lív?” Og so framvegis. Tað var heilt klárt, at forvitnið ikki var minni enn spenningurin.

Út við tyrлу

So gott sum einasta ferðasamband til oynna er við tyrлу, sum flýgur triggjar ferðir um vikuna, fríggjadag, sunnudag og mikudag, á sumri eisini mánaðag. Tá eru eisini skip og bátar, ið gera túrar við ferðafólki.

Bara tað at flúgva við tyrлу er eitt heilt serligt upplivsi. At síggja okkara vøkru oyggjar frá luftini og síggja, hvussu havið spælir sær móti berginum, tað var heilt ótrúligt. Henda vetrardagin vóru tað átta fólk, ið skuldu við tyrłuni. Tyrłan fleyg so frá

Tórshavn og legði leiðina suðureftir. Fyrst lendi hon í Skúvoy, har seks av teimum átta ferðafólkunum fóru úr. Síðani legði hon leiðina til Dímunar.

Á Dímun var øll bygdin komin at taka ímóti teimum báðum ferðafólkunum. Fyri framman lá eitt spennandi, øðrvísi og hugtakandi vikuskifti.

Eru sum hini

Eva úr Dímun og Jógvan Jón Petersen eru tvey heilt vanlig ung fólk. Sum pør flest, so hava tey fest sær búgv, nomið sær útbúgving og fingið sær børn. Eva er 28 ár og Jógvan Jón er 34, og eiga tey børnini trý ára gomlu Døgg og Sprotu, sum er eitt ár. Einasti munurin á Evu og Jógvan Jón og flestu øðrum er, at tey hava valt at búsett seg úti á Stóru Dímun, har einans teirra familja býr. Somuleiðis býr Óli Jákup úr Dímun, pápi Evu, har. Ein

vanligan gerandisdag eru tey sostatt fimm fólk, ið búleikast á hesi lítlu oynni. Sunniva, kona Óla Jákup, arbeiðir í Havn.

“Tað fyrsta, sum fólk spyrja okkum, er, hvat vit fáa tíðina at ganga við. Vit eru ikki øðrvísi enn hini, og gera við alt tað sama sum øll onnur”, sigur Jógvan Jón, tá prátið fellur á teirra sermerktu stöðu. Tað skilst, at tað er ein vanligur hugburður, ið fólk hava, at fólkin úti á Dímun kunnu ikki liva sum onnur.

Í bygdini eru bert tvey sethús, og eru tey samanbygd til eitt. Hóast húsini eru gomul og lág til lofta, so eru tey eins modernað sum húsini inni á meginlandinum. Tey hava tey trý týðningarmiklastu tingini fyri eitt húsarhald, nevniliga sentralhita, streym og rennandi vatn. Somuleiðis hava tey øll møgulig nútímans tól bæði til húsbrúk og til børnini.

Óli Jákup mjólkur. Vanligt mjólkur hann um kvøldið, meðan Jógvan Jón mjólkur um morgunin.

Ikki munnu Døgg og Sproti vera minni forkelað enn onnur føroysk børn. Tey hava Lego, glasmálning, videofilmar sum Tarzan 1 og 2, Bamsa og Kjúla, elstýrdan bil, bóltar o.s.fr.

Ikki einsligt

Ein tanki, sum liggur nógvum í huga, er, um tað ikki kann vera sera einsligt sum familja at búgva einsamøll á einari lítlati oyggj. Serliga kundi tað kanska tykist einsligt fyri Jógvan Jón, tí hann er uppvaksin á Sandi og er fluttur út sum vaksni. “Tá

vit eru millum fólk í Havn, síggja vit, at tað eru mong menniskju í Havn, ið eru nógv meira einsamøll enn vit.” Tað er eingin ivi í Evu, at hatta er hugburður, sum er heilt av leið. Tað sama sigur Jógvan Jón, ið stórtírvist í síni nýggju heimbygd. Nú er ferðasambandið eisini blivið so gott, at tað er eingin trupulleiki at sleppa til og av oynni. Tey eru av oynni umleið fjórðu til sættu hvørja viku.

Nógv djór

At tey eru bóndur hevur

við sær, at tey hava nógv djór og kariatúr. Á oynni hava tey umleið 400 seyðir. Somuleiðis hava tey 7 neyt, harav eitt til tvey mjólkneyt. Eisini hava tey ross, gæs, dunur, tvær kaninir og triggjar hundar, har tey bæði síðstnevndu kunnu roknað húsdjór. Tá Døgg og Sproti ikki hava onnur børn, er tað gott at hava tvær fittar kaninur at spæla við. Serliga Døgg nýtir nógv tíð saman við kaninunum.

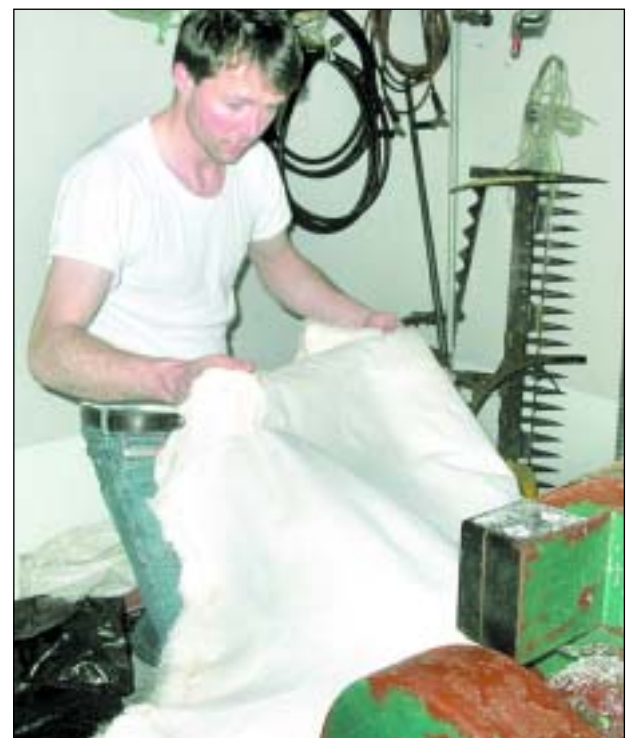
Tað er eingin ivi, hvønn leiklut hundarnir hava. “Uttan hundarnar hevði

Døgg og Sproti elska at vera í bað. Tey eru í bað næstan hvørt kvøld. - Hvørja ferð vit eru í Havn, eru vit og svimja, tí børnini elska tað, sigur Eva.

Eva ger børnini og seg sjálva klára at fara út at spæla.

Her sæst Jógvan Jón við eina av maskinunum, ið hjálpir honum at reinsa skinnini. Hesin parturin fer fram í reiðskapshølinum, sum er samanbyggt við SEV húsið

Bóndahúsin.

Hetta er einasti gravsteinurinn í kirkjugarðinum. Tað er Óli Jákup Jensen, pápi Janus, ið liggur grivin her. Søgan aftanfyrir deyða hansara er syrgilig. Ein góðan summardag í 1924 vóru mennirnir sum vant farnir at ræna bjørgini. Tá ræningin so var av, stóðu mennirnir niðri á helluni og prátaðu, meðan teir hugdu at eggnum. Knappliga losnaði ein heilt lítil steinur væl longri uppi í berginum. Steinurinn ferðaðist so í fríum falli og rakti Óla Jákup beint í høvdið. Hann doyði á staðnum, einans 31 ára gamal.

Eva og Sára greiða hvør sítt skinn inni í køkinum. Greiðingin er síðsti liður í garvingini, áðrenn skinnini verða seld.

Garðurin liggur væl fyri.

tað verið ógjørligt at verið bóndi her úti. Ein trýr ikki, hvussu dugnaligir hundarnir eru, áðrenn ein hevur sæð tað,” sigur Eva.

Vanligur dagur
Hjá bóndunum úti í Dímun er tað einki, sum eitur fastar arbeiðstíðir. Arbeiðið má leggjast eftir náttúruni, og kunnu arbeiðsdagarnir hjá teimum tí gerast sera langir og drúgvir. Kúgvinn skal mjólkast tvær ferðir dagligt, djórini skulu fóðrast fyri at nevna nøkur dømi. Dagurin byrjar tíðliga á morgni, tá kúgvinn skal mjólkast fyrstu ferð. Tað er sera umráðandi, at kúgvinn verður mjólkast soleiðis rímliga fast, tí annars kann hon gerast sjúk og gevast við at framleiða mjólk. Av tí sama má fólk altíð vera úti í Dímun. “At hava mjólkneyt er øgiliga bundisligt” sigur Óli Jákup.

At vera bóndi er eitt sera hart og strævið arbeiði. Tað er eisini tí, teir eru tveir á garðinum, Jógvan Jón og Óli Jákup. Teir eru báðir á einum máli um, at arbeiðið als ikki hevði latið seg gjørt bert við einum bónda. Áðrenn Jógvan Jón kom inn í Dímunarmyndina, so vóru teir eisini tveir bóndur. Tá vóru tað nevniliga Óli Jákup og pápi hansara, Janus í Dímun, ið røktu festið.

Arbeiddagurin strekkir seg líka frá tíðliga á morgni til seint á kvøldi.

Sjálvsagt verður tað ikki arbeitt alla tíðina, men tey ymisku tingini skulu gerast, tá náttúran krevur tað. Tað er tó ikki nakað, sum Eva og Jógvan Jón tykjast at vera nívð av. “Tá ein sjálvur eigur bóndagarðin, so er einki beinleiðis mark millum arbeið og frítíð” sigur Eva. Men sjálvsagt taka tey sær eisini onkran frídag inn ímillum, har tey bara taka sær av lottum.

Eva sigur, at tey bera ongan ótta fyri, at tað onkuntíð skal koma soleiðis fyri, at tey gerast arbeiðsleys. “Her er altíð nóg mikið at takast við.”

Garving

Tað skerst ikki burtur, at bóndaarbeiðið er sera víttfevnandi og tengt at árstíðini. Um summarið er hoyggingin, um heystið er fjallgonga og flettingin á skránni o.s.fr. Í lötuni fáast tey við at garva skinn. Tað merkir, at tey taka seyðaskinnini, sum tey hava goymt síðan heyst, og reinsa tey. Hetta arbeiðið er eitt sindur torførari og meira tíðarkrevjandi, enn tað tykist í fyrsta umfari. At garva eitt skinn tekur umleið átta dagar, til tað er heilt liðugt. Áðrenn tað kann latast út til handlarnar, skulu tey liggja í nógvum ymiskum løkum, spulast, reinsast, skerast til og til síðst eisini greiðast. Jógvan Jón og Óli Jákup gera tað mesta av tí likam-

liga tunga arbeiði av garvingini, meðan Eva greiðir tey flestu skinnini. Tey skulu greiðast eitt og eitt við hond, og tekur tað umleið hálvan tíma at greiða hvørt skinn. Tilsamans skulu gott 200 skinn garvast, og garva tey eini 25 í senn í hvørjari process.

Garvingin er eitt slag av verkætlan hjá teimum, har tey byrjaðu so smátt at garva í fjør. Sum tað nú sær út, tykist tað at vera heilt fittur eftirspurningur eftir tilílkum garvaðum skinum. Bæði føroyingar og útlendingar keypa garvað seyðaskinn.

Trívast væl

Tað er eingin ivi um, at Dímun er teirra heim alt árið. Her dæmar teimum sera væl, og tey hava ongar ætlanir um at flyta inn á meginlandið. Men tey leggja áherðslu á, at tey á ongan hátt eru øðrvísi enn onnur. Tey hava júst somu áhugamál og liva á sama hátt sum teirra javnaldrar.

So verður tað bara spennandi at fylgja, hvussu lívið á Stóru Dímun fer at laga seg. Vit á FF-blaðnum ynskja øllum tykkum á Stóru Dímun góða eydnu, og vit vóna at oynni verður langt lív lagað. Somuleiðis ynskja undirritaði at takka fyri eitt gott, spennandi og ógloymandi vikuskifti.

Tað er sjálvsagt, at mesti maturin, ið kemur á borðið, stavar frá oynni. F.v. Sproti, Jógvan Jón, Eva, Døgg og Óla Jákup. Her kann verða nevnt, at abba-beiggi Evu var Eliesar Sørensen av Kirkju, sum vit hava havt samrøðu við her í blaðnum.

Her er tað greinskrivarin, ið er avmyndaður uppi á oynni. Hann og Sára fóru ein túr niðan í hagan í góðveðrinum leygardagin. Aftast sæst Lítla Dímun.

FISKIVEIÐIEFTIRLITIÐ
The Faroe Islands Fisheries Inspection

FULLTRÚI TIL FISKIVEIÐIEFTIRLITIÐ

Starv sum fulltrúi á Fiskiveiðieftirlitinum, verður hervedið lýst leyst til setan skjótast gjörligt.

Fiskiveiðeftirlitið er skipað sam deld í Fiski-
málariðnum.

Á Fiskveiðiefurlitinum arbeiða í löruni 62 fólk, haraf eru 46 við skipunum Brimli og Tjaldrinum.

Starvið fevnir m.a. um besar uppgávur

- Dagligu ábyrgdina af eftirlitinum við foröyska fiskiskapinum í NEAFC, NAFO, og Grönlandi og málsviðgerð í hesum sambandi.
- Dagligu ábyrgdina við fiskiskapinum hjá læmmatrolurum, garnaðskapum og smábátum.
- Dagligu ábyrgdina af fiskiveiðihagtolum
- Skipa fyr foröyska eftirlitinum í NEAFC og NAFO, samstarva um eftirlitsspurningar og lutlata á fundum hjá hesum felagsskapum.

Forleikakræft:

- Hægstu nautisku útbúgving ella relevanta fiskivinnuútbúgving
- Hava góð evni at samskipta á foroyiskum,

norðurlensskum og enskum máli

- Kunna verkaða spálfyrirspá
- Hafa góð samstarfsevni

Hollar starfsveindir er ein fyrirmyndar.

Setanartreytir

Löstar- og setanartreytirnar eru sambært ávtaðu milliðum Figgjarmálaráðið og ávarðandi yrkisfélag. Setanarakið fevnir um Fiskumálaráðið og úeldir/ stovnar tess, umframt hinni aðalráðinu og Lögmanns- skrifstofuna. Tænastustaðurinn er í lötu Fiski- veðiefirlind.

Starfsheitið er falltrú og tann, ið settur verður, hefur beinleiðis tilvísing til deildarstjóran.

Tarín, ið settur verður, má kunna tola broytingar í starvinum, og at ókið verður umskipað til eisini at fevna um aðrar uppgávur.

Nærri upplýsingar um starvið kunnu fást við að ringja til Fiskveiðiefirlitinú tlf. 311065 og tosa við Elmar Høggiard, deildarstjóra á Fiskveiðiefirlitinum.

Umsóknir

Umsóknir samán við avriti af þrógvum og
möguligum viðnelum, skulu verða Fiskiveði-
eftirlitinum í hendi í seinasta lagi 5. feb. 2007
kl. 12.00.

Umsóknir skulu sendast til:

Fiskiveiðieftirlitið
Postsmoga 347
110 Tórshavn

www.fisk.fm

sansir.fo

Reiðarið kann nu bjóða manningini eina tænastru, ið ger tað lættari at halda sambandið við tey kæru heima. Við Sjóposti fær hvør maður umborð sín egna persónliga t-postkassa. Skipanin heldur skil á, hvussu stór nýtslan er, og avroknar við hvønn einstakan.

Á heimasíðuni www.sjopostur.fo fæst yvirlit yvir nýtsluna. Skipanin kann knýttast saman við Tel-Log, ið heldur skil á útreiðslunum av telefonnýtslu.

FOROYATELE
Tel 30 30 30. www.tele.fo

Framhald av síðu 10

Edmund minnst væl Petur, sum var 2. stýrimaður, og hann letur sera væl at honum at vera saman við. Hann sigur, at Petur var “stille og rolig” og at “alle kunde lide ham”, og Hanna sigur, at hetta er ein góð lýsing av honum. Hóast Edmund ikki kennir Honnu persónliga, so hava tey ein sera sterkan lagnufelagskap, og hann letur heilsa henni so hjartaliga.

Søgan hjá Edmundi er tann sama sum tann hjá Peturi. Í práti um dagarnar útgreinar Petur meira, hvussu umstøðurnar vóru, sum t.d. tokferðina, sum vardi í 20 dagar í meira enn 40 kuldastigum. Har vóru eingir hentleikar. Um dagin máttu teir sita á dúrkinum í tokvogninum. Um náttina máttu teir leggja seg á bert dúrk at sova. Honum bilaði tað ikki, tí hann var so ungur. Men hjá teimum eldru var tað ikki so lætt. Hvønn morgun steðgaði tokið, og so vóru tey, sum vóru

deyð síðan seinast tikin út, og spannir við mati og vatni vóru settar inn. Onkuntíð noyddust tey út í øllum kuld anum og kavarókinum, meðan vognurin varð ruddaður.

Endamálið við allari hesi ferðingini var at sleppa undan hermótinum, og onkuntíð vóru teir so mikið nær, at teir hoyrdu dunini frá týskarunum.

Sum sagt í donsku frágreiðingini vóru teir onkuntíð við til at ganga til av lúsum í klæðunum. Men at beina fyri teimum var rættiliga lætt. Klæðini skuldu bert leggjast útum í øllum kuld anum, og tá frystu lýsnar í hel.

Tá teir skuldi hjálpa sær sjálvum, var tað í einum holi uttanfyri í hesum kuld anum. Tá holið var fult, skuldi innihaldið beinast av vegnum. Tá var tað fryst sum ein blokkur, og gjørdi hetta arbeiðið munandi nosligari.

Annars letur Edmund hampiliga væl at viðferðini teir finga frá russ-

arum. Eftir umstøðunum kundi hon vælsaktans ikki vera øðrvísi.

Vistu um Petur í Føroyum Her skal verða skoytt uppí, at tað eru onnur í familjuni enn Hanna, sum bera aldurin væl. Ein er 98 ára gamla Sannilena á Lofti, sum var gift við Pedda, sum var mammubeiggi Honnu. Sannilena minnst væl Honnu, áðrenn hon fór niður. Hanna var eisini gumma Selmu, dóttir Sannilenu. Hon sigur annars, at í Føroyum høvdu tey frætt, at Petur var horvin í Russlandi, so tað var eisini við bivan, at tey bíðaðu eftir, at hann skuldi koma aftur í aftur. Vit vilja eisini takka Honnu fyri hennara framúr áhugaverdu søgu. Hetta er bert eitt dømi um tær frásagnir, sum bert koma fyri dagin av tilvild. Men tað var heppið, at tilvildin her var okkum til vildar.

Kortið vísir farleiðina

Søgan hjá Petur

Her er ein samandráttur av søguni hjá Petur V Jacobsen og hansara skipsfeløgum, frá tí teir vórðu tiknir í Leningrad 22. juni 1941 og sum er tikin av heimasíðuni hjá Leif, sonur Honnu.

Men jo mere jeg tænkte over det, der var sket i de senere dage, fik jeg igen min tro på, at vi vilde få vor frihed tilbage. Jeg tænkte også, du må ikke tabe håbet og modet, du må sørge for at gøre det for din besætnings og din egen skyld, taber du først hovedet er det galt. Jeg gjorde det ikke, og trods det var svært, ja meget svært, har jeg under hele det skrækelige ophold i Rusland haft evne til at holde håbet om frihed oppe hos mig selv og besætningen.

Kaptajn Svend Teilman Thomsen, “AXEL CARL”, beretning kort efter krigen.

Fra Leningrad til Alexandria 1941-1943 I sommeren 1941 blev 20 søfolk fra den danske damper AXEL CARL sendt af sted på en rejse over land, mange tusinde kilometer. Rejsen og de lange ophold i forskellige interneringslejre blev fuld af lidelse og afsavn og kostede fire mand livet. Den

bragte de øvrige fra det tysk-beherskede Østersøområde gennem Sovjetunionen til Ægypten og de allieredes handelsskibe. Deres eget skib tilhørte hjemmeflåden, og de havde ikke selv valgt at tage af sted. Men dybt inde i Sibirien skrev de under på, at de ville sejle for de allierede, og det gjorde de ikke blot for at opnå friheden, men også ud fra ønsket om at gøre en indsats i kampen mod Danmarks undertrykkere. Deres leder, kaptajn Teilman Thomsen, havde samme nationale og britiskvenlige holdning som sine kolleger i rederiet Heimdal, og alt tyder på, at officerer og menige fra AXEL CARL gerne fulgte ham. Om efteråret 1940 kom AXEL CARL i fart til Rotterdam og på Østersøen. Midt i juni 1941 sejlede det fra Hamburg og gennem Kielerkanalen; ladningen var stykgods, som et tysk firma leverede til Sovjet. De danske søfolk, som jævnligt hørte B.B.C., vidste, at det tyskrussiske forhold var meget anspændt, men de

kunne naturligvis ikke få nogen sikre oplysninger om situationen. Efter det tyske firmas ordre anløb AXEL CARL Rønne for at proviantere og fortsatte derefter til Leningrad, ankomst den 20. juni. Alt var normalt, og losningen begyndte. Den 22. om morgenen kom nyhederne om, at krigen var brudt ud. Om middagen gik russiske embedsmand ombord og undersøgte skibet. Ingen af de søfarende måtte nu gå i land, og der blev sat skildvagter ved landgangen og i maskinrummet. Kort efter blev private radioapparater beslaglagt og skibets radiostation sat ud af funktion. Losningen blev afbrudt, men atter genoptaget, og AXEL CARL var losset omkring den 1. juli. Det var meget vanskeligt for kaptajnen at komme i forbindelse med myndighederne. AXEL CARLs skæbne s.s. AXEL CARL målte 2170 B.R.T., var afleveret til rederiet Heimdal den 27. april 1940 og havde

Tað var í hvussu er heppið at sleppa úr Leningrad, sum seinni í 1941 varð kringsett í 900 dagar av týska herinum, og stórir partur av fólkinum doyði í hungri og av beinleiðis krígsávum.

21 mand ombord. De var nu faktisk interneret; de besluttede at nedsætte arbejdstiden og stryge frokosten kl. 8 for at få provianten til at strække længere. Fremtidsudsigterne var ganske uvisse, men alt forløb roligt. En russisk fyrbøder blev afhentet til forhør og vendte ikke tilbage. Endelig den 9. juli kom myndighederne ombord med en tolk; de danske søfolk blev samlet i kaptajnens kahyt og fik besked på, at skibet var beslaglagt, og at de skulle interneres. De fik 20 minutter til at pakke deres ejendele; kun to stykker bagage måtte tages med, intet skriftligt og ingen instrumenter. Kl.

19 gik de fra borde, og kaptajnen rapporterede senere, at han endnu ikke var kommet i land, før det danske flag blev strøget og det russiske hejst. Søfolkene blev sendt i bus til et gammelt slot 45 km fra Leningrad - deres første interneringslejr under en årelang færd gennem Sovjetunionen. Skibet blev sænket under et tysk luftangreb på Leningrad 18. august 1941. Oranki-lejren august til november 1941 Den 23. juli skulle de danske søfolk videre. De blev sendt med jernbane fra Leningrad over Moskva til Gorki og kom til en stor

interneringslejr, Oranki, nær Gorki, den 1. august; her var de godt tre måneder. Rationerne var knappe, men forholdene tålelige, og det var stadig muligt for den lille danske gruppe at holde sammen. De drøftede, om de skulle melde sig til tjeneste på russiske, engelske eller amerikanske handelsskibe. “På en lille sammenkomst vi havde på kongens Fødselsdag den 26/9 1941, blev vi alle enige om at melde os til den omtalte Tjeneste. Heldet var med os, for Dagen efter Sammenkomsten ankom der til Lejren en kommissær

fra det russiske Udenrigsministerium. Til denne kommissær henvendte jeg mig med vort Tilbud. Dette blev accepteret, men kommissæren lod mig vide, at han måtte først tale med sine Chefer derom. Tiden gik nogenlunde i Oranki, men vi hørte intet angående vor Sag. Vi kunde på de af nyheder der kom til os udefra forstå, at den tyske front nærmede sig Gorki, og vi talte om, at nu blev vi nok snart flyttet længere ind i Rusland."

I sin store beretning fortæller kaptajn Teilman Thomsen, at kort tid efter mødet med den russiske embedsmand talte han med ham igen. Kommisæren sagde nu, at der lå et skib i en nordrussisk havn lastet med våben til norske partisaner - ville

de danske søfolk påtage sig at føre dette skib? Kaptajnen svarede øjeblikkeligt ja for sit eget vedkommende, og det samme gjorde de af besætningen, som blev spurgt. Da den russiske herre atter talte med kaptajnen, sagde han, at han var glad for svarene, men det var kun et forsøg, han ville gøre for at prøve alvoren i deres tilbud. Nu skulle de snart høre fra ham. I den følgende tid talte søfolkenes ofte om, hvor dejligt det skulle blive at komme ud at sejle igen. Men ugerne gik, uden at de hørte nyt i deres "sag".

Aktjubinsk-lejren vinteren 1941-42
Den 5. november brød hele Oranki-lejren op; fangerne blev anbragt i kreaturvogne, hvor pladsen var meget kneben, og de led under stærk kulde.

De kørte over Volga og gennem Uralbjergene. Den 17. november nåede de Aktjubinsk; lejren bestod af lerklinede bygninger, fulde af revner og sprækker. Forplejningen var ringe, maden dårlig, de hygiejniske forhold meget slette. Alle som en blev de fyldt med lus. "Hele besætningen aftog stærkt i vægt, og små sygdomme begyndte at indfinde sig", rapporterede kaptajnen. Udenfor var det undertiden 48 graders kulde.

Kaptajnen søgte forgæves at komme i forbindelse med det svenske gesandtskab. De levede i håbet om, at deres ansøgning ville bringe dem frihed, men det var sværere og sværere at holde håbet oppe. Kaptajn Thomsen syntes, han selv klarede sig helt godt, men han var bekymret for mange af sine folk.

Karahandar-lejren sommeren 1942
Den 12. marts 1942 blev de sendt af sted igen med jernbane, og humøret steg. Messedreng Ove Skotte fortæller:

"Der var kun en ting galt: retningen. Nu var vi søfolk, og vi kunne alle sammen se stjerner og skyggestriber, og hvis vi skulle frigives, så skulle vi jo vestover eller sydover i hvert fald, men det gik nord, øst, skiftevis nord og østpå i 31 døgn. Så vi var klare over, at hvis dette her skulle ende i noget fornuftigt, så blev det oppe i Ishavet eller også ude i Kina. Det endte så pudsigt nok en 6-800 km fra den kinesiske nordgrænse."

De kørte i fangevogne med meget dårlig forplejning - "i de 20 sidste Døgn fik vi hver 300 gram brød og et stykke saltet fisk". Målet var en stor krigs-

fangelejr i Karahandar. Til deres glædelige overraskelse skulle de bo i en bungalow et stykke fra hovedlejren. Her var rimeligt gode forhold, og skibskokken lavede deres mad af de knappe rationer.

De, som var raske nok, fik arbejde med grøntsagsdyrkning, og de bragte ekstra rationer til køkkenet, når de så deres snit til det. Hvis de blev opdaget, blev tyvekosterne taget fra dem, men de blev aldrig straffet. Forholdene var altså i mange henseender meget bedre end før, men til gengæld var det sommer, meget varm og usundt. De fleste blev syge, adskillige af dysenteri, og tre mand blev så hårdt angrebet, at de døde. "Vi fik en kiste til de afdøde og fik tilladelse til at begrave dem på landsbykirkegården. Begravelsen foretog jeg

selv efter det danske ritual". Dødsfaldene gjorde dybt indtryk på kammeraterne, de blev mere og mere pirrelige og utålmodige, og det kneb for dem at passe arbejdet.

Frie mænd

En morgen i december 1942 kom fire russiske officerer til søfolkenes hus. Vagten åbnede porten i det hegn, som omgav huset, men en af officererne gjorde tegn til ham om at lade den være åben og en anden af dem vinkede skildvagten ned fra vagttårnet og i det samme gav han mig portnøglen og sagde: "De er frie, De må gerne gå ud hvor De vil." Ja, jeg aner ikke hvad jeg tænkte lige i øjeblikket, men russere er russere, officeren omfavnede mig og sagde til lykke".

Betingelsen var, at de ville sejle i allieret tjeneste. Et par dage senere kom kommandanten selv, han havde sin tolk med, og så måtte hver mand skrive under på, at han vilde tage ud at sejle med Ruslands allieredes Skibe ... alle skrev under.

De fik udleveret deres pas og proviant til en lang rejse, og den 10. december 1942 forlod de lejren. Fra jernbanestationen i Karahandar tog de via Taskent til Karatjavolsk ved det Kaspiske Hav, hvorfra de sejlede til Baku. Her havnede de først i et fængsel (i 3-4 dage samb. Edmund Petersen), men da denne fejltagelse var opklaret, blev de indlogeret på et fornemt hotel. Messedreng Skotte har skrevet en lang herlig beskrivelse af de snavsede, lusede og sultne søfolks ophold i disse uvante omgivelser.

De kom til en persisk havn og derfra videre til Teheran, hvor de var den 22. januar 1943. Engelske myndigheder tog godt imod dem og anbragte dem for nogle dage i en militær hvilelejr. Hos den danske gesandt og den danske kolonis medlemmer blev de hjerteligt modtaget. Danske familier blev deres værter de næste uger.

I allieret tjeneste

Midt i februar 1943 tog de 16 danske søfolk af sted fra Teheran. De rejste via Bagdad og Palæstina til Cairo; derfra videre til Alexandria, som var Mellemøstens skibsfartscentrum.

Mange danske søfolk og skibe kom til denne store havn. De fleste af AXEL CARLS folk fik hyre på HERMELIN Og ROBERT MAERSK.

Hanna eigur hessa forvitnisligu myndina frá umleið 1929, sum er frá tíðini, tá hon arbeiðdi á hospitalinum. Sjálf er Hanna nummar 2. Hon minnst eisini nøvnini á teimum allarflestu av teimum, sum eru á myndini, hóast okkurt fornafn ella eftirnavn kann mangla. Um onkur veit meira um fólkin í myndini vilja vit fegin frætta.

1. Edda Kruse, Eiði, næmingur
2. Hanna Jacobsen, Eiði, gongsgenta
3. Elsuba Samuelsen, Vík, genta
4. Lillian Mikkelsen, úr Dávastovu, Havn, genta
5. Danskur lækni, trúlovaður við nr. 46.
6. Ingibjörg Mørkøre, Eiði, næmingur. Umrødd í FF-blaði nr. 255.
7. Gugga Joensen, Havn, sjúkrasystir. Umrødd í FF-blaði nr. 357
8. Elsa Joensen, Skúvoy, gongsgenta
9. Gongsgenta, úr Vík
10. Gongsgenta, úr Vík.
11. Bette á Lava, ættað av Viðareiði. Systir 23 og 24.
12. Magnus Samuelsen, í Horni, Havn, maskinmeistari
13. Gongsgenta, av Argjum.
14. Gongsgenta, úr Svínøi.
15. Olaf Olsen, úr Fústavu, Havn, skrivstovumaður
16. Katrina Joensen, Klaksvík, sjúkrasystir
17. Úr Skálavík, gift á Tvøroyri
18. Systir Anna, Haldarsvík
19. Astrid av Steinum, Velbastað, økonoma.
20. Av Argjum

21. Av Argjum
22. Petra, Lørvík, køksgenta
23. Sanna Samuelsen, køksgenta
24. Inga Samuelsen, køksgenta, systir av Viðareiði
25. Mortensen, Tvøroyri, sjúkrasystir
26. xx
27. Jensen, Stykkið, seymikvinna
28. Hanna Magnussen, sjúkrasystir
29. Sofus Poulsen, portørur
30. Systir Katrina, Havn
31. Kona Heerup
32. Systir Ingeborg
33. Valdemar Lutzen
34. Heerup, yvirlækni
35. Hetta er Mia ella Ella úr Hvalvík, sum vóru køksgentur.
36. Dani sum arbeiðdi á amtskontórinum.
37. Mia ella Ella úr Hvalvík.
38. Ellen Lutzen, kona Valdemar
39. Systir Soffi úr Bø, systir Emil Joensen
40. Hetta man vera dóttir onkran av starvsfólkunum.
41. Gudrun Olsen, Havn, fysioterapeutur
42. Sunnuva Magnussen, Havn, sjúkrasystir
43. Josefina Danielsen, Svínøi, á vaskarínum
44. Gunhild á Rógvi, Vestmanna, sjúkrasystir
45. Astrid Thomassen, Langasandur, sjúkrasystir
46. Dansk økonoma
47. Mia hjá Demmusi, Havn.

Hans Jørgen Jensen: Danskur føroyavinur deyður

Í fakfelagsarbeiði hittir ein ein hóp av starvsfeløgum úti í heimi. Nakrir av hesum hava ein ektaðan áhuga fyri føroyskum viðurskiftum. Ein av hesum var Hans Jørgen Jensen, sum doyði 9. januar, 77 ára gamal.

Hans Jørgen kom sum ungur í læru í eini keypsamtøku. Síðan tók hann handilsskúlaprógv. Í 1951 gjørdist hann starvsmaður í einum sjúkrakassa.

Í hesum sambandi gjørdist hann limur í Dansk Funktionærforbund. Hann varð valdur til formann í 1977, og røkti hann hetta starvið fram til 1992.

Komu at kennast í Florida

Tað var í hesum sambandi, at vit báðir hittust. Bæði feløgini vóru limir í ITF, altjóða flutningsarbeiðarafelagsskapinum. Vit hittust á kongress hjá hesum felagsskapi. Fyrstu ferð vit rættiliga hittust var í Florida í 1980, og komu vit tá at kennast heilt væl og høvdu javnan samband við hvønn annan.

Fór uppí politikk
Hans Jørgen gjørdist val-evni til Fólkatingið í 1972. Hann kom fyrstu ferð í fólkatingið í 1977 fyri javnaðarflokkin, og hevur hann verið fólkatingslimur í 14 ár í fleiri umfórur. Hansara virki í fólkatinginum endaði í 1994.

Tað, sum Hans Jørgen fyrst og fremst hevur tikið sær av í politikki, er tað sum hann kallar "mariginalgrupper", sum t.d. alkoholikarar, sinnisveik og viðurskiftum hjá smærri sjúkrabólkum. T.v.s. sjúkur sum fá hava, men sum kunnu vera sera nervandi fyri hesi fáu. Hann umboðaði rættiliga nýhugsan við kriminalpolitikki. Hann vildi niðurlægja fanga-húsini. Hesi eru bestu klekistøðir fyri nýggjan og meira útspekuleraðan kriminalitet. Sjálvsagt skulu lógarbrot revsast, men tað finnast aðrir hættir. Men meiri orka skal nýtast at finna útav, hví fólk gjørdust brotsmenn, og so eigur at verða farið í holt við tað sum eitur resocialisering, so fólk við stuðli av ymiskum slagi kunnu koma inn í skipanina aftur.

Í 1994 var Hans Jørgen við at fáa samtyktan ein

Hans Jørgen Jensen avmyndaður heima hjá Óla Jacobsen, ta hann var í Føroyum í 2002.

alkoholpolitik í Danmark. Høvuðstankin var tann, at tað bar ikki til at geva viðgerð uttan eina eftirviðgerð. Tað hjálpir ikki nógv at geva viðgerð, um tað síðan ikki er eitt stað at búgva, einki arbeiði ella eingin pensjón. Her má vera ein samanhangi politikur. Eisini hevur Hans Jørgen verið talsmaður fyri einum demenspolitikki, so tað skal kunna bótast mest møgulegt um avleiðingarnar av, at fólk gerast í barndømi. M.a. við best møgulegu medisinvíðgerð.

Fráhaldsarbeiði
Hans Jørgen var eisini kendur sum ein av teimum fáu landspolitikkarum í Danmark, sum hevur verið organiseraður fráhaldsmaður, og hevur hann verið losjulimur í meira enn 50 ár.

Føroyavinur um eina háls
Tað er eingin ivi um, at Hans Jørgen var ein tann fremsti vinur sum Føroyar hava havt í donskum politikki. Hetta stavar heilt aftur til 1957, tá hann hitti Jákup Lindensov til eina losjuráðsstevnu í Næstved.

Teir báðir Jákup og Hans Jørgen hava havt tætt samband síðani, og var tað serliga tætt, meðan teir báðir vóru í fólkatinginum. Teir samstarvaðu um felags áhugamál og vóru tey mest um rúsdrekka og Føroyar. Jákup sigur, at føroyskir krígs-

pensjonistar ikki høvdu fingið sína krígspensjón, um tað ikki eisini var fyri Hans Jørgen. Í samband við kreppuna í 90-unum legði Hans Jørgen eisini eitt gott orð inn fyri Føroyar saman við einum øðrum Føroyavini, Erling Olsen.

Hans Jørgen var eisini limur í umboðsnevndini hjá Realinum umboðandi fólkatingið, og var hann við so leingi danskir myndugleikar vóru umboðaðir. Á hesum fundinum var hann eisini altíð við tí góða orðinum.

Stríddist nú fyri teimum eldru
Hóast Hans Jørgen fór um pensjónsaldur, var hann framvegis virkin sum formaður fyri tað sum kallast LOs faglige seniorer, sum hevur 117.000 limir. Her var eisini nógv mikið at ríva í.

Hans Jørgen var giftur Grethe, sum doyði fyri nokrum árum síðani.

Virðilig jarðarferð
Erling Olsen, fyrrverandi fólkatingsformaður, var við til jarðarferðina, og greiðir hann frá:

Der var sort af mennesker og hele 7 faner til stedet i Gl. Holte kirke. Efter den kirkelige handling havde Dansk Funktionær Forbund inviteret til en mindehøjtidelighed på Hotel Marina, og jeg skønner, at der var omkring 200 mennesker til stede. Forbundsformanden Karsten

Hansen og Hans Jørgens datter Lisbeth holdt gode og bevægende taler om Hans Jørgen. Partiledelsen med Helle Thorning-Schmidt i spidsen og en lang række organisationsformænd var også til stede.

Ved siden af beretningen om alt, hvad Hans Jørgen havde gjort for både lokalområde, fagbevægelse, parti, afholdsbevægelse - men med tolerance af at gæster og venner indtog alkoholiske drikke - og de handicappedes organisationer, samt beskrev hans betagelse af Færøerne, opridsede Karsten Hansen også de ulykker, som havde ramt Hans Jørgen i de senere år. Først døde hans hustru, så døde hans søn, så fik han kræft, så brændte hans lejlighed og dermed alle hans fotografier og andre minder, så blev han flyttet til en ertatningsbolig, og da han flyttede tilbage til den renoverede lejlighed, ramtes den af skimmelsvamp. Men han bevarede arbejdsmæssigt sin energi, og da han blev klar over, at enden var nær, satte han alle sine tilbageværende kræfter ind på at få løst sine tilbageværende opgaver, og det lykkedes næsten.

Vit minnst Hans Jørgen við takksemi.

ó.

AGN

**sild
saury
kúfiskur
makrelur
høgguslokkur**

...dagligt samband um alt landið

P/F KAMBUR

STRENDUR
telefon: 448095 · fax: 448744

Vit hava eykalutir á
goymslu og útvega
teir, vit ikki hava.

Pf. Petur Larsen

Tlf: 44 41 74
Fax: 44 42 85

Felagsformansvalið í Fiskimannafelagnum

Atkvøðuseðlarnir til formansvalið í Fiskimannafelagnum eru sendir út til tey, sum hava atkvøðurætt.

Hesi eru tey, sum hava goldið limagjald og/ella, sum eru mynstraði eftir sáttmálanum millum Føroya Fiskimannafelag og Føroya Reiðarafelag í 2005 og/ella 2006.

Afturat hesum eru tey, sum hava goldið limagjald til Sjómannadeild FFs somu ár.

Um tað hendir seg, at fiskimaður ella sjómaður við valrætti ikki hevur fingið atkvøðuseðil, eigur viðkomandi at siga felagsskrivstovuni frá, og sendir hon so atkvøðuseðil.

Atkvøðuseðlarnir skulu vera grannskoðara felagsins í hendi í seinasta lagi 30. januar.

Føroya Fiskimannafelag

Tlf.: 31 15 69 · Fax: 31 87 69
T-post: fo-fisk@post.olivant.fo

Hví er fiskifrøðin ónøktandi?

Vit prenta 3. og seinasta part av frágreiðingini hjá Menakhem Ben Yami um fiskiskapin undir Føroyum

Tíverri, sjálvt við bestu upplýsingum, høvdu nóg av teimum fiskivinnu-politisku stigunum hjá ES verið bygd fyri tað mesta á hagfrøðisliga-støddfrøðisliga viðgerð av 'gitimettum' virðum. Vísindafólk eru ikki før fyri at meta nóg væl um fiskastovnar ella at gera álitandi forsagnir, so leingi tey nýta núverandi metodologi.

Kortini verða modell yvir fiskamongdir nýtt, av tí at hesi eru tey einastu tólini, ið eru tøk, tá talan er um meting av fiskastovnum í tali av fiski. Hóast tey verða framløgd sum "bestu tøku vísindi," so er úrtøkan í flestu førum ónøktandi vísindi. Tey megna ikki at umboða veruleikan viðvíkjandi stovnunum. Tey hava einki annað enn fiskiveiðitættir at vísa á og taka hvørki atlit til vistfrøði ella umhvørvisligar tættir, so sum multi-ára, afturvendandi og semi-afturvendandi sveiggj í temperaturum við ávirkan á fiskastovnar, og kappingina um fiskin, og eisini tættir so sum dálking og oyðing av búkjum hjá fiski.

Til tess at vera før fyri at fylgja tendensum og sveiggjum elvd av umhvørvisligum ávum, er tað ikki nóg mikið, at eitt modell er skapað, sum er grundað á farin rák. Tað má vera ført fyri at "fáa aftur" nútíðar broytingar, og vera áhaldandi fóðrað við nútíðar data. Er talan um framsagnir, má tað verða fínstillað til væl studda tíðarseriur og afturvendandi umhvørvisligum fyrbrigdum.

Eisini kann verandi praksis at brúka miðalvirði fyri landingar og fiskastovnar reingja myndina av veruleikanum og forða fyri fatan av hvussu vistfrøðin virkar. Ov nóg útjavnan av data fær ofta vísindafólk til at siggja burtur frá ella yvirsiggja serlig frávík og broytingar og teirra serstøku orsøkir, ið áttu at verðið umhugaðar í tilráðingum og avgerðum í sambandi við stovnsrøktina. Til dømis kunnu víðfevndar men tíðarliga stuttar broytingar, ið kunnu vera deydiligar fyri ávisan fisk, verða yvirsæddar í útjavnaðum data, og soleiðis kann orsøkin

til eina deydilgheit verða verandi ókend ella misfatað.

Nøkur dømi frá veruleikanum

Jón Kristjánsson hevur víst á, at data hjá ICES-/Fiskirannsóknarstovuni viðvíkjandi vekt/aldri á fiskum eru ikki bygd á verulig og máld tøl, men eru útroknað við støði í longd á fiskinum; tískil framganga ongar broytingar í tí holdsligu støðuni hjá fiskinum. Tey seinnu árin er eisini tann lutfalsliga vektin á veiðini økt fyri 2+ árgangin, orsakað av alsamt meira selektivari troling, sum helst er íkommin orsakað av at meskavíddin í trolposunum er økt fleiri ferðir undir sama tíðarskeiði. Hesi stig tikin fyri at minka um veiðitrýst og varðveita tann minna fiskin, fáa tann størri fiskin at verða yvirumboðaðan og fra til øking í útroknaðari miðalvekt fyri tann samlaða 2+ árgangin. Samstundis er miðalvektin fyri 3+ og eldri árgangir minkað undir sama tíðarskeiði, sum kann benda á stigvísu afturgongd í umstøðum viðvíkjandi føði hjá fiskinum.

Ivasom støði í ICES fiskivinnustýring ICES metodologi í fiskivinnustýring, hvat viðvíkjur Føroyum, tykist byggja á fleiri støði, ið spurnar tekin kunnu setast við, harav tað mest týðandi er, at stórir gýtingarstovnar borga fyri sterkari tilgongd og øvugt. Men tólini vísa á eitt umvent samband. Sum Jón Kristjánsson hevur víst, sviga tólini undir tíðarskeiðinum 1961-2004 fyri bæði tosk og hýsu í øvugtari fasu við, at teir stóru gýtingarstovnarir framleiða veikar árgangir. Tað sama kann avleiðast frá ICES data (ICES, 2006. Fyri tosk - Fig. 4.4.1.2, ovasti grafur, fyri hýsu - Fig. 4.4.3.2, ovasti grafur, og fyri upsa - Fig. 2.5.6.2). Sí fylgjandi grafur og viðmerkingar.

Næsta graf hevur Jón Kristjánsson verið so beinasamur at latið okkum nýta. Hann vísir lutfallið millum gýtingarstovn og tilgongd fyri tosk á tí føroyska landgrunninum 1961-2004 í einum øðr-

vísi formi, men kjarnin er tann sami. Við einans heilt fáum undantøkum sæst eitt umvent samspæl millum hesi bæði, við lágum gýtingarstovni framleiðandi góða til sera góða tilgongd og øvugt. Tá ið gýtingarstovnurin økist (frá góðari tilgongd frammanundan), so minkar tilgongdin og øvugt. (Kristjánsson, 2006).

Á sama hátt vísir lutfallið millum samlaðan (útroknaðan) biomassa og tilgongd eitt ógvuliga líkt mynstur: tá ið stovnurin er stórur er tilgongdin lág, tí "har er einki pláss" fyri nýggjari tilgongd. Eitt mynstur átøkt tí føroyska vísir seg eisini í data (Fiskirannsóknarstovan) fyri skotska hýsu. Hvussu er og ikki, tað verður upp í saman hildið upp á av ICES-skipanini, at støddin á gýtingarstovninum er avgerandi lykaltalið, ið avger framleiðsluførið hjá einum stovni.

Eitt annað grundsjónarmið er, at tey tøl sum tilráðingarnar frá fiskifrøðingum byggja á, eru neyv í nøktandi mun. Men, sum

fleiri vísindafólk knýtt at ICES viðganga privat, so kunnu veiðihagtøl vera vánalig, serliga í teimum kvota-stýrdu fiskaríunum, og metingar av veiðini eru tískil ikki eftirfarandi. Eisini verða fiskiroyndir sum oftast gjørdar við hjálp av meir ella minni selektivum reiðskapi, og metodurnar í ásetingini av aldrinum á fiski eru vanliga fongdar við ávísari óvissu. Teir ymisku veikleikarnir í dygdini á teimum data, sum verða brúkt í teimum ymisku modellunum, verða eisini viðgignir í ICES frágreiðingum.

Fram um alt er tann avgjørt ókendt tátturin: natúrlig deydilgheit í einum fiskastovni, vanliga av tilvild settur til 17-20%, og er ongantið vorðin staðfestur vísindaliga. Hann hevur bara verða ásettur sum eitt fast lutfall í skjótt 100 ár. Nýtslan av hesum tali hevur ferð eftir ferð verið fyri atfinningum frá framstandandi vísindafólkum, teirra millum Ray Beverton (1992), sum metti ikki-menniskjulina

veiði í Norðsjónum at vera meira umfatandi enn tann samlaða fiskiskapin har. Kortini heldur ICES fram (2006) við at nýta hetta fullkomiliga óálítandi virðið. Her er eitt dømi: Hundrað ára framsagnir við brúki av 2004 stovnsmetingunum vórðu gjørdar fyri toskastovnin á tí føroyska landgrunninum. Umframt eru teir føroysku hýsu- og upsastovnarar uppgjørdir eftir líknandi fortreytum. Tann natúrliga deydilgheitin varð sett til $M = 0.20$ fyri allar aldursbólkar øll ár. Miðaltalið fyri virðini frá 1996 til 2003, tíðarskeiðið dekað av fiskidagaskipanini, varð brúkt fyri miðal vekt á aldri, búnaskapi á aldri og troytingarmynstri (mínar framheingar - MB-Y).

Oman á hesar svikaligu stúttar av stovnsmetingar metodologi koma sjálvmodellini, ið siggja burtur frá umhvørvisligum tættum. Soleiðis liggur, av ymiskum orsøkum, lítið aftan fyri tosið um vistfrøðiligar tættir.

Alt hetta merkir, at modellini ið rokna út bio-

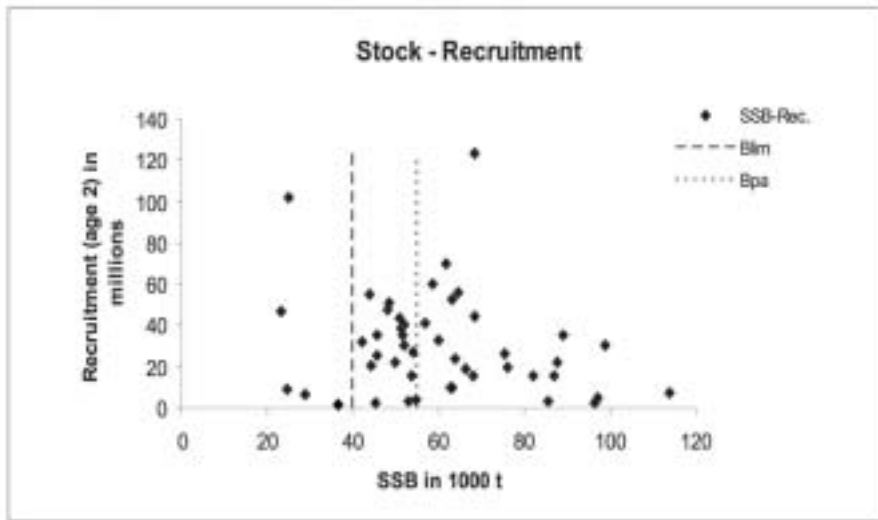
massa og framleiðslu geva álvarsligar óvissur. Ymisk modell geva rættiliga ymisk úrslit við brúki av somu data. Tí hevur øll ósemjan millum ICES ráðgevingarnevndina ACFM (Advisory Committee of Fishery Management) og arbeidsbólkin hjá ICES fyri útnorður NWWG (North Western Working Group) um biomassa tilvísingarpunkt fyri hýsu og upsa, og fiskideydilgheits tilvísingarpunktini fyri allar triggjar stovnarar á tí føroyska landgrunninum, lítið upp á seg. Eisini sveiggjar neyvleikin í stovnskaningum, bygdar á nýstlu av ekkoloddi, við tíggjutals prosentum hvønn vegin. Metingar av fiskastovnum og hægst loyvdu veiði og tilreiðingum viðvíkjandi veiðitrýsti vantar tí, í flestu førum, allan neyvleika. Og hetta fevnir eisini um ta heildarligu niðurstøðuna hjá ICES, hon veri seg positiv og bjartskygd ella ikki.

"Niðurstøðan hjá NWWG er, at fiskidagaskipanin fyri botnfisk í Føroyum

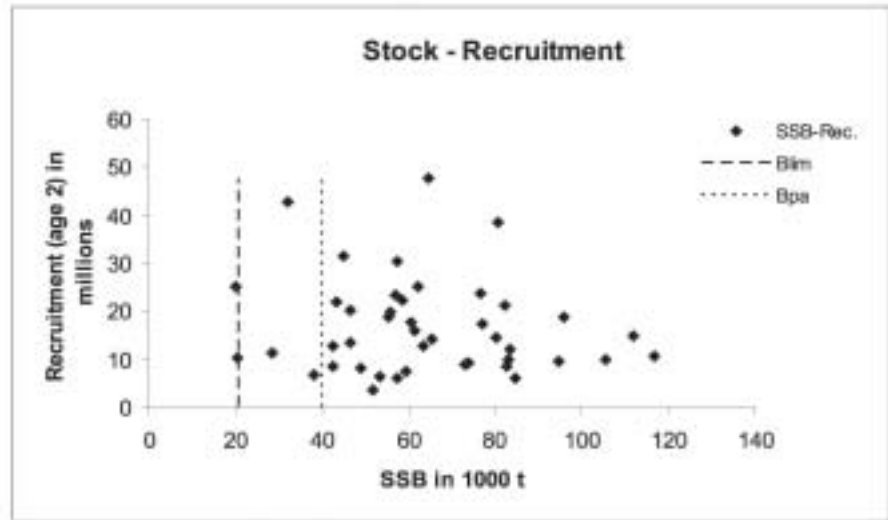

Í januar blaðnum hjá Fishing News International er ein stór frásøgn um frágreiðingina hjá Menakhem Ben Yami. Hon nevnr bert fiskimannafelagið sum vert hjá honum seinasta summar. Teir vóru eisini Føroya Reiðarafelag og Meginfelag Útróðrarmanna. Øll greinin á enskum er løgd inn á heimasíðuna hjá FAO, matvørustovninum hjá ST í Rom, og hon vísir aftur til heimasíðuna hjá Føroya Fiskimannafelag.

Toskur (ICES NWWG frágreiðing 2006)

Hýsa (ICES NWWG frágreiðing 2006)

ICES grafurinn fyrir tosk omanfyri vísir, samsvarandi nevndu tesu hjá Jón Kristjánssyni, at tann stærsti gýtingarstovnurinn framleiðir teir veikastu ár gang innar av tilgongd. Tey lægstu stigini av gýtingarstovni (millum 20.000 og 40.000 tons, sambært ICES metingar) framleiddu bæði sera lág og høg til sera høg stig av tilgongdar árgangum. Tað er eyðsæð frá upplýsingunum á hesum ICES grafi, at umleið 90.000 tons átti at verðið roknað sum hægsta stig av gýtingarstovni fyri skilvísar stýring. Alt oman fyri hetta kann og átti at verðið fiskað út.

Her er myndin ógvuliga lík. Gýtingarstovnur oman fyri 80.000-90.000 framleiðir lága tilgongd. Linjurnar teknaðar gjøgnum grafarnar fyri gýtingarstovni móttvegis tilgongd, eins og í Fig. 2.1.7 í ICES frágreiðingini (ikki endurprentað her) hjálpa einum als ikki til at fata yvirhøvur, hvussu tilgongdin virkar millum teir føroysku botnfiskastovnanna. Grafurinn vísir linjur fingnar fram við nýttstlu av NMFS SRFIT ritbúnaði sum, sigur ICES, "fara snøggliga gjøgnum punkt skýggið", men orsøkirnar til spreiddingina av data verða tilsøraðar. Til dømis kunnu sera smáir gýtingarstovnar framleiða antin høga ella lága tilgongd, treytað av teimum ávikavísu vistfrøðiligu umstøðunum, so sum heppin ella óheppin frumframleiðsla ella temperaturviðurskipti o.s.fr. At ganga út frá at slíkar linjur benda á veruleikan kann ikki góðtakast úr einum fiskivistfrøðis sjónarmiði, og kann frá til skeivar tilráðingar og av gerðir.

Upsi (ICES NWWG frágreiðing 2006)

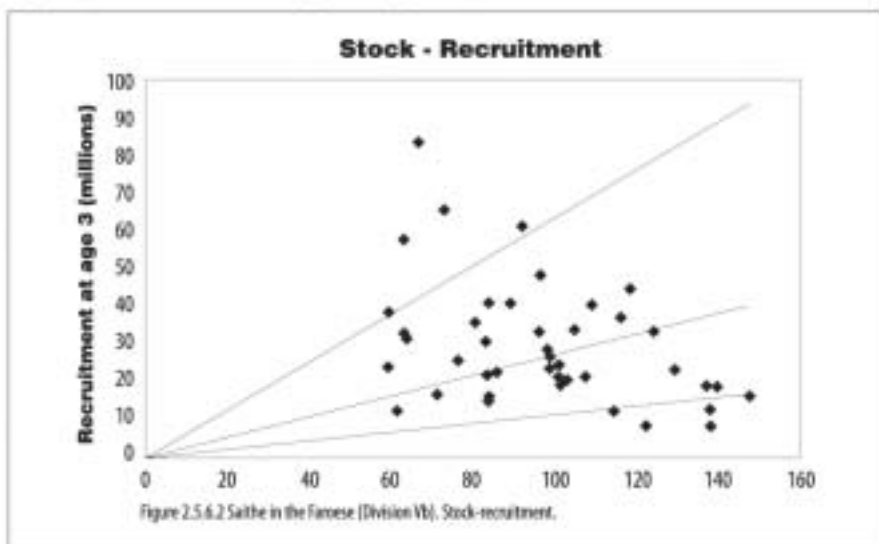
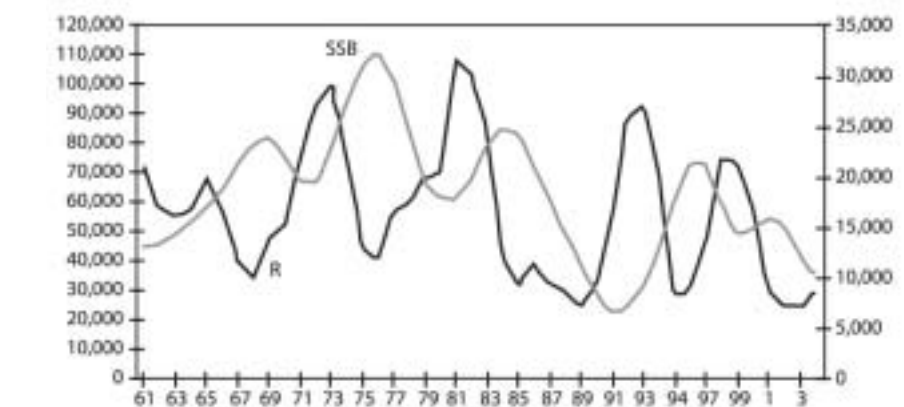

Fig. 2.5.6.2 (Upsi). Tær beinu linjurnar, sum tær eru teknaðar á hesum grafinum við eftir øllum at døma tí endamáli at vísa tendensir, eru rættiliga vill leiðandi. Ein bein linja umboðandi tann sanna tendensin kundi gingið frá niðast í høgra horni í grafinum, har data'ini vísa lága tilgongd við stórum gýtingarstovni, og uppeftir yvir móti vinstru, har tilgongdin er stór við lítlum gýtingarstovni. Eisini her framleiðir tað av gýtingarstovninum, sum liggur oman fyri 90.000 tons, lága tilgongd og kundi trygt verða fiskað niður við øktari veiði.

Tað er eyðsýnt út frá hesi myndini, at minsti fiskastovnur sum høvuðsreglu gevur størstu gýting og øvugt.

hefur verið í samsvari við fyrivarnis regluna, og roknað verður við, at hon framhaldandi fer at verða í samsvari við hesa reglu upp á stutt til meðaltíðar sikt, tá ið gýtingarstovnurin er oman fyri Blim ["biomass beyond which recruitment is impaired" ella "minsti neyðugi biomassi fyri at tilgongd ikki skal verða tarnað"] ið mælt er til her. Við stóði í søguni hjá veiðuni í 100 ár við simuleringum, kemur NWWG eisini til ta niðurstøðu, at tey ætlaðu stigini av veiðitrýsti upp á 33% av tí veiðiliga stovninum í tølum fyri hvørt fiskaslag, svarandi til umleið $F = 45\%$ eru burðardygg fyri tosk, hýsu og upsa. Sum heild hevur tó fiskideyðilgheitin fyri upsa verið lægri enn æt-

að, hóast F fyri upsa hevur havt lyndi til at økjast tey seinna árin (sjálvt um seinasta meting av F verður hildin at vera ein yvirmeting)."

Eitt annað ógvuliga ivasamt stóði er, at eitt ikki-selektiv fiskari, ið tekur meira enn eitt fiskaslag, so sum tað føroyska tosk- og hýsu línufiskarið, átti at verði stýrt eftir tí veikara slagnum. Men um hesi fiskasløg kappast um føði og pláss, og eta hvørt annað, so kann ein slík strategi vera til ógagns. Tí við at minka veiðina í eini veiðu, sum tekur bæði tosk, ið er illa fyrri, og hýsu, ið er væl fyrri, fær tað slag ið hevur yvirvág fyrirun av hesum. Í einum tilílkum føri hevði tann stóra nøgdin av hýsu kunnað hildið fram við at

hildið toskinum enn meira niðri, og gjørt endurreisn av toskastovninum enn meira torføra. Hetta er ikki minst galdandi við atliti til verandi prógv um, at á ymiskum stigum í teirra lívssøgu, so eta toskur og hýsa vissuliga av líknandi organismum og enn tá av hvørjum øðrum (Rountree, Internet info).

Í tilmælum um fiskivinnustýring finnast eisini "minni" útgangsstøði tikið í "útrokning" av fiskastovnum og tølum fyri hægst loyvdu veiði. Eg fann eina slíka vending í einum nýligum ICES skjali um tann føroyska hýsustovnin: "gingið hevur verið út frá lineariteti í sambandinum millum veiðitryst og fiskideyðilgheit". Linearitetur millum veiðitryst (t.d. fiskidagar) og

fiskideyðilgheit merkir, at tað ið fiskarið tekur av einum stovni veksur og minkar við veiðitrystinum í konstantum lutfalli. Sannlíkindini fyri, at hetta veruliga skuldi kunna farið fram, eru í besta føri ójovn og í ringasta føri ógvuliga smá, og tí kann ein og hvør útroknað meting við stóði í slíkum einans geva ivasom úrslit. Ein øking ella minking av fiskidøgum fer ikki automatiskt at økja um ella minka um fiskideyðilgheit við sama prosentstigi sum dagatals økingin ella minkingin. Tað ið ávirkar fiskideyðilgheit nógv meira er tilgongdin. Til dømis kann framkoman av einum sera sterkum árgangi minka um fiskideyðilgheitina, sjálvt um veiðitrystið verður økt við mongum prosentum (eitt nú heilt upp til fiskidagar = 100%).

Fiskur hevur stert í summum veiðum hava fiskimenn funnist at tí einvísu nýtsluni av veiði-/dagatali og fiskiskapi í stovnsmetingum. Fiskur hevur stundum lyndi til at savnast. Um eitt nú minni er til av toski, so kann hann upptaka minni pláss tættleikan í savningini. Hann kann verða yvirsæddur í kanningum, men væl verða fiskaður av royndum fiskimonnum. Tá ið fiskur spjaðir seg, hvussu nógv enn er til av honum, verður hann meira torføur at veiða.

Fiskastovnar kunna av umstøðum uttaneftir flyta seg, og fóst endurtøka av kanningum við ekkoloddi ella fiskastøðum ár eftir ár vísir seg ferð eftir ferð at "missa fiskin", hvussu nógv enn er til av honum. Fyri nøkrum árum síðani minkaði toskafiskiskapurin á tí føroyska land-

grunninum munandi, og kunngjørt varð at stovnurin var ovfiskaður. Síðani vendi toskurin knappliga aftur í stórum tali. Fiskimenn siga, at einasta skilvísar frágreiðing er, at hann hevði flutt seg til sjóki, ið góvu betri liviumstøður og vendi so aftur, tá ið umstøðurnar á landgrunninum vóru batnaðar.

2006 ICES frágreiðingin inniheldur hesa áhuga-verdu viðmerking: "Tann føroyska veiðan við Íslandsrygg, í øki Vb1, varð tikin burtur úr núverandi meting fyri árin 1999-2005. Hetta varð gjørt av tí at evaluering (meting) av data frá merktum fiskum bendi á, at toskurin fiskaður í hesum øki var meira sannlíkt av íslenskum enn av føroyskum uppruna". Eftir mínum tykki má hetta sjónarmið verða nærri kannað, íroknað spurningurin um nakar

genetiskur munur er millum hesar báðar stovnar. Kann slíkur munur ikki staðfestast, so eigur möguleikin, at talan er um felags stovn, ið ferðast, at verða kannaður.

Broytingar í fiskitøkni-frøði og veiðimynstrum

Áskoðanin, at fiskidagaskipanin leggur upp til betran av fiskitøkni-frøði og veiðimynstrum, sum síðani mugu økja um veiðieffektivitetin, hevur eisini vunnið frama í ICES metingum og tilmælum. Summi tilmæli ráða sjálvt til automatiskari árliga skerjing av fiskidøgum, við støði í at effektiviteturin veksur framhaldandi uttan steðg. Kortini viðgongur sjálvt ICES at hóast “ávísir batar í fiskievnnum vóru sjónligir beint aftan á at skipanin varð innførd, so hava eingir stórvegis batar verið sjónligir undir eftirfylgjandi árum.” Eisini kunnu natúrligir tættir ávirka veiðiførið meira enn tøkni-frøðin, og her er áðurnevnda samband millum húkaveiði og tøka føði hjá fiskinum bert eitt dømi.

Ástøðið, at ein fiski-
dagaskipan førir av sær
sjálvum til økt veiðiorku
há hvørjum einstøkum
fiskifari og há einum flota
sum heild, er ein grov
einfalddinggering. Mangir
aðrir tættir gera seg gald-
andi. Veiðieffektivitetur
økist í stigum-lopum, tá
nýggj uppfinnilsi koma
fram, heldur enn í javnari
gongd. Tað er ikki hvørt
einasta nýggja tól. ið
neyðturviliga økir um
veiðiorkuna. Tað nógva av
hesum nýggjari tólum
bóta um trygd, samskipti,
hagreiðing umborð, mark-
naðarforslu, kortlegging
av skipapositionum o.s.fr.
Slik tól eru ikki gjørd til at
økja um veiðina. Støddin á
fiskifarinum ávirkar ofta
livi- og arbeidsumstøður
umborð uttan at ávirka
veiðiorkuna, sum, alt eftir
hvønn veiðihátt talan er
um, kann vera rættiliga
heft av støddini á reið-
skapinum, effektivum
hestakreftum (í trolarum)
o.s.fr., og fram um alt av
dugnaskapi og royndum
skiparans.

Í tí færoysku trolveiðuni eru dømi um, at talið á trolarum er minkað við at gamlir verða skiftir út við nýggjar (Olaf Olsen, privat samskipti). Orsøkin til endurnýggjanina lá ikki í øking av veiðiorku men heldur í spurninginum, hvussu tey einstøku skipini kunnu standa seg figgararliga, hvat ein øking í tí heildarligu veiðiorkuni hevði verið ógagnlig fyri.

Tað er eisini neyðugt at hava í huga, at einstakir skiparar, serliga um teir eru eigarar ella partaeigarar, mugu hugsa um fíggarliga berandi rakstur, og her eiga marknaðarprísirnir ofta seinasta orðið. At økja um veiðina við at økja um veiðiorkuna er ikki altíð lønsamt og kann, um prísir falla ella útreiðslur til rakstur hækka ov nógv, enntá gera at virksemið gevur fíggarligt hall. Eitt størri skip skuldi verið ført fyri at hildið fram við fiskiskapi í verri veðri enn eitt minni far, men tað er ikki altíð, at úrtøkan kortini er nóg stór til at uppviga eyka kostnaðir og stríð. Tað størra veiðiførið hjá stórum reiðskapi javnmett við minni reiðskap, kann vera ógvuliga lítið undir ávís- um fiskilíkindum, til dømis tá fiskur savnar seg í smáum økjum ella tá fiskatorvur eru smáar, so at styttri og títtari setur løna seg betur, o.s.fr.

STÝRING OG
GRANSKING

At skraddaraseyma reglur til serskilda veiðu
Hvørt fiskarí átti at havt regluverk skraddaraseymað til sínar serligu fyrirtreytir. Í fyriliggjandi føri viðvíkjandi Føroyum, átti rætta slagið av stýring av línuveiðu, eftir mínum tykki, at havt sikti á hýsuna, og at veiða hana átti ikki at verðið avmarkað, sum avleiðing av atiliti til toskin. Tann heldur veikari toskastovnurin átti at verðið hjálptur við at hildið veiðuna uttan fyrri gýtingarøkini hjá toski í hansara gýtingartíð, og/ella onnur stig fyrri onnur fiskasløg. Somuleiðis um trolarar veiða fyrst og fremst upsa, hvørs stovnur tykist vera væl fyrri, so átti teirra verandi veiðiorka at verði varðveitt, sjálvt um nakað av toski er hjáveiða.

At stýra blandaða veiðu við hjálp av fiskidøgum. Tað tykist, sum at ES og ICES eru í ferð við at umhugsa av nýggjum sína metodologi innan fiskivinnustýring. Hetta kann vera ein drúgv gongd, og nógv granskingar arbeiði er framvegis neyðugt, áðrenn álítandi metingar og framsagnir fyri blandaða veiðu kunnu fyriliggja. Nakrar av teimum her kannaðu metodunum kundu tó borga fyri framtígi í mun til núverandi skipan við mest loyvdu veiði, ið byggir á eittans

Á landsfundinum:

Ber til lættari at fáa meira burtur úr tilfeinginum?

Á landsfundum Føroya Fiskimannafelags plaga vit at hava ein gestarðara, sum útgreinar eitthvørt evni, ið hevur samband við virksemi hjá fiskimonnum. Í 2005 var fiskifrøðingurin Petur Steingrund og tosaði um fiskastovnar.

Í ár var gestarðarin Helgi Nolsøe, verkfrøðingur á Fiskirannsóknarstovuni. Hann hevur síðani 1996 arbeitt við tekniskum loysnum, sum kunnu gera arbeiðið umborð lættari, og hann hevur arbeitt við loysnum, sum hava til endamáls at fáa meira burtur úr tilfeinginum.

Í 2003 legði hann úr hondum eina frágreiðing um "Úrtøkuøking og hjáframleiðslu av toski hjá verksmiðjutrolarum". Frágreiðingin víðger ein hóp av møguleikum at fáa meira burtur úr fiskinum. Onkrir av møguleikunum eru sjálvandi lættari at gjøgnumføra enn aðrir, men umborð á "Skálaberg" verða hesir møguleikar troystir í tann mun, sum hetta nú er gjørligt.

Tann aktuella livurin Á landsfundinum var tað serliga livur og kryvjimaskinur, sum vóru til umrøðu. Helgi nevndi, at út frá 2005-tølunum kundu 7.000 tons av livur, sum hava eitt virði uppá 35 mió.kr., komið til sættis, men veruligu tølini vóru bert ein lítil partur av hesum. Hetta er jú eitt evni, sum hevur verið frammi í fleiri ár, og nógv hevur verið tosað, og nógv uppskot hava verið frammi um, hvussu meira livur kann koma til høldar. FF hevur eisini havt síni ikøst.

Tað verður ásað, at skal nøkur munandi broyting henda á hesum økinum, so er neyðugt, at maskinur gera hetta arbeiði, fyri at sleppa undan tí eyka arbeiði, sum altíð vil liggja í tí at taka livrina frá.

Fleiri verkætlanir eru í gongd á økinum, og fleiri eru slíkar, har arbeitt verður við maskinum, sum kunnu skilja livrina frá restini av innvølunum. Onkur av hesum verkætlanum sær lovandi út. Hetta hevur so við sær, at livurin kann fáast til sættis uttan stórvegis eyka stríð hjá manningini. Henda loysnin merkir eisini, at livurin kann fáast til sættis frá maskinkrúvdum fiski, har annars verður roknað við, at innvølinir verða meira ella minni oyðilagdir.

Kryvjimaskinur Nú hava flestu ísfiskatrolarar fingið kryvjimaskinur, og tað er eingin ivi um, at hesar maskinur eru komnar umborð fyri at vera. Tær mest nýttu kryvjimaskinurnar eru vanliga sera einfaldar, og tær hava tann vansa, at tær blóðga ikki fiskin, áðrenn hann verður krúvdur. Helgi førði fram, at tað er munur á blóðgaðum og ikki blóðgaðum fiski, tá hann er virkaður. Tá fiskur ikki verður blóðgaður, situr altíð nakað av blóði eftir í pørtum av flakinum, og hetta ger fiskin sum heild minni verdan. Hann tránar skjótari og heldur sær stytri, og hetta gevur lægri marknaðarprís og harvið eisini lægri avreiðingarprís.

Norskar kanningar vísa, at útbløðing í rennandi sjógvi gevur bestu góðskuna. Fiskurin skal blóðgast innan 1/2 tíma eftir, at hann er kominn á dekkið og skal blóða út í rennandi vatni ella sjógvi.

Nakað má gerast við trupulleikan Fyrst av øllumugu trupulleikarnir ásannast í staðin fyri at verða tagdir burtur.

Óg her er tað, at tøkkin skal hjálpa til. Farið eigur at verða miðvíst undir at útgreina trupulleikarnar í eini ella fleiri verkætlanum.

Úrslitini av slíkari verkætlan skal føra til fylgjandi úrslit:

- Broyttar mannagongdir umborð
- Menning av útgerð til útbløðing
- Menning av útgerð til automatisering av blóðging
- Betri arbeidsumstøður umborð
- Hægri avreiðingarvirði

Hetta krevur bæði granskning og figging. Tað er alment kent, at nógvur peningur finst í landinum, sum er avsettur til granskning, men slíkar verkætlanir sum henda, tykjast ikki at hava nóg stóran akademiskan áhuga til, at tær eru stuðulsverdar. Hetta átti at verið ein heilt óneyðugur trupulleiki, tí um vit ikki skulu granska í økjum sum hesum, hvat skulu vit so granska í?

Ein verkætlan er í Føroyum, sum gongur út uppá at gera eina kryvjimaskinu, har fiskurin verður blóðgaður og krúvdur, og her er tað bløðingin, sum er munurin á hesari verkætlanini og verandi kryvjimaskinum. Slíkar maskinur finnast longu í útlandinum, men tær eru dýrar, og ov stórar til tey flestu av okkara skipum. Føroyska verkætlanin er grund-

að á at fáa eina bíliga og lítið plásskrevjandi maskinu. Men tað hevur verið trupult at fáa figging og stuðul til hesar royndirnar í Føroyum.

Automatisk bløðing Spurningurin er tí, um tað finst onnur útgerð í útlandum, sum kann loysa henda knútin. Ein fyrirtøka sum eitur Innes Walker hevur gjørt eina fult automatiska maskinu, sum blóðgar alifisk. Henda maskinan leggur sjálf fiskin í uttan at hann verður nortin, og hon hevur longu vunnið sær viðurkenning fyri nýskapan. Roknað verður við, at hon er ein kollvelting innan alivinnuna.

Tí er upplagt at fara at kanna, um ein slík maskina ikki eisini kann nýtast umborð á fiskiskipum.

Helgi Nolsøe á landsfundi hjá fiskimannafelagnum.

fáa henda vinningin er "bert" at fáa ta tøkkinu, sum skal til. Flestu royndir vísa, at bert tað verður arbeitt miðvíst, so verður fyrr ella seinni komið á mál við slíkari tøkni. Her kunnu vit bert hugsa um egningarmaskinuna og menningina frá snøri til teldustýrdar snellur, sum eingin av teimum gomlu nakrantíð kundu havt droymt um.

Hetta skuldi givið øllum pørtum ein beinleiðis áhuga í at gera alt, sum gerast kann, fyri at koma á mál skjótast gjørligt. Hetta eigur eisini at verða ein partur av almenna fiskivinnupolitikkinum, sum jú er meira avgerandi hjá okkum enn hjá nøkrum øðrum landi. Ein slíkan fiskivinnupolitikk vilja fiskimenn stuðla av øllum alvi.

Hetta er málningur hjá Sigrun Niclassen av kryvjandi útróðrarmonnum. Spurningurin er, um ikki kryvjing meira ella minni fer í søguna.

Ungir...

...og tilkomnir fiskimenn lurta við áhuga

Visjónstorg um tilfeingi og arbeiðsmarkna

Mánamorgunin 22. januar var aftur visonstorg um mál í visjonspoltikkinum hjá lögmann. Tað vóru trý mál á skránni, og tey vóru tilfeingi, infrakervi og arbeiðsmarknaður. Vit vóru við til fyrsta og seinasta av hesum málum, og endurgeva vit høvuðsniðurstøðurnar, har tað snýr seg um fiskivinnu og arbeiðsmarkna:

Vinnan og vinnuskipanin eru bygdar á hesar setningar:

1. Framleidnið í tilfeingisvinninum skal vera so stórt, sum til ber.
2. Búskaparliga yvirskotið í tilfeingisvinninum skal vera sum mest, og landinum verður tryggjað eina so góða tilfeingisinntøku, sum til ber.
3. Tilfeingið skal verða umsitandi soleiðis, at vit varðveita endurnýggjandi tilfeingið og skaða umhvørvið sum minst.

Samanumtikið verður mælt til at seta hesi tiltøk í verk:

- Kravið í lógini um vinnuligan fiskiskap, at virksema skal vera um alt landið, verður burturtikið.

- Almenna kravið um, at tilfeingisvinnur í fyrstu atløgu skulu vera arbeiðskapandi, verður burturtikið.

- Flotin skal hava nógva betri umstøður til tøkniliga tillaging enn í dag, og avmarkandi krav til stóð á fiskiskipum skal strikast.

- Í síni heild hevur fiskivinnan betri møguleikar at tillaga seg við atlit til framleiðslu og meirgóðsking.

- Krøv, ið forða fyri at flyta fiskifør millum vinnuøki, verða endurskoðað og burturtikin, har til ber.

- Føroyski útróðrarflotin skal býttast í tveir partar - ein vinnuligan part og ein, ið grundar sítt virksema á ítriv.

- Krøv, ið forða fyri flyting av veiðiorku til og úr "føroyskum" vinnuøki, verða endurskoðað og burturtikin, har til ber.

- Allar beinleiðis studningsskipanir skulu minka áhaldandi

- Munandi størri fíggarlig orka skal vera tøk til gransking og fiskirannsóknir, og vinnan er beinleiðis við í at fáa hesa orku til vegar

- Fiskirannsóknir og gransking skulu vera naturligur partur av vanlig-

Hjástøddu limirnir í visjónsbólkinum fyri arbeiðsmarknaðin: f.v. Maria Róin, forkvinna, Vigdis Johannesen, Gunnleivut Dalsgarð, Esther Dahl og Snorri Fjalsbak.

Partur av fundarfólkinum.

Rógvi Reinert og Regin Hammer svara spurningum um tilfeingi.

um fiskiskapi

- Lógargrundarlag skal tryggja, at vinnan útlýggjar myndugleikum tilfar, ið kann styrkja um upplýsingartilfar til stovnsmetingar og um veiðiorku

- Sett verður í verk nýggj skipan fyri sølu av fiskirættindum, sum skal tryggja betri atgongd og betri framleidni

- skipan verður sett í verk, sum hevur við sær regluliga sølu av rættindum. Slík skipan tryggjar landinum bestu inntøkurnar, og stóðdin á somu inntøkum er beinleiðis

knýtt at tilfeingisrentuni.

ARBEIÐSMARKNAÐUR
Niðurstøður og samandrátur

Í einum framtíðarsamfelagi eru øll í størri mun virkin og før fyri at umstillast seg til nýggjar umstøður.

Yvirskipaða málið er ein vælverkandi arbeiðsmarknaður, har sáttmálar, arbeiðsmarknaðarlóggáva og arbeiðsmarknaðarskipanir samvirka, soleiðis at ósemjur og trætumál á arbeiðsmarknaðinum

verða loyst skjótt og á rætta staði. Allar arbeiðsmarknaðarlógir og allar arbeiðsmarknaðarskipanir skulu vera dagfórdar innan 2010 og síðan dagfórdar við jøvnum millumbilum.

Ein háttur at draga arbeiðsmegi til sín og m.a. at minka um sjúkufráveruna er at seta trivnaðin á arbeiðsplássunum í háseti, og gott arbeiðsumhvørvi er ein av hornasteinunum í hesum sambandi.

Arbeiðsloysisskipan og arbeiðsávísing eru øki, sum partarnir á arbeiðs-

marknaðinum hava staðið fyri at skipa og seinni at umsita, og skulu partarnir á arbeiðsmarknaðinum framhaldandi varða av hesi skipan. Høvuðsendamálini við henni er at hjálpa teimum fíggarliga, sum gerast arbeiðsleys, at gera tað smidligt at skifta arbeiði og at útvega arbeiðsmegi. Útgjalðið til arbeiðsleys skal tryggja tí arbeiðsleysa nøktandi kor.

Í Føroyum eins og í hinum Norðurlondunum eru tað partarnir á arbeiðsmarknaðinum, sum við ásetingum í sínámillum sáttmálum skipa viðurskiptini á arbeiðsmarknaðinum. Tað, sum partarnir ikki vilja ella ikki eru førir fyri at skipa í sáttmála, verður skipað við lóg.

Hetta hevur við sær stóðugan og liðiligan arbeiðsmarknað, og fast eigur at verða hildið við henda leist.

Yvirskipaða málið í mun til tann mennandi arbeiðsmarknaðin er Lívslong læra. Øll, sum í størri ella minni mun eru knýtt at arbeiðsmarknaðinum, verða partur av eini førleikamenningskipan. Á tann hátt kunnu hesi altíð økja um førleikar sínar, og hevur hetta við sær, at fakliga flytførið eisini verður økt.

Arbeiðstøka arbeiðsmegin, herundir eisini leiðslan, skal stóðugt førleikamennast, m.a. við skeiðum og stytttri útbúgvingum. Serligur dentur skal leggjast á at førleikamenna ófaklærda arbeiðsmegi.

Aðalmálið fyri føroyska arbeiðsmarknaðin er:

Yvirskipaða málið í mun til tann tryggja arbeiðsmarknaðin eru persónligar eftirlønarskipanir, sum samvirka við fólkapensjónina og samhaldsføstu arbeiðsmarknaðarskipanina. Samfelagið hevur evstu ábyrgd av, at øllum er tryggjað lívsgrundarlag við pensjónsaldur. Til tess at tryggja fíggarligt lívsgrundarlag í pensjónsaldri, skulu øll, sum eru á arbeiðsmarknaðinum, gjalda í eina alment góðkenda eftirlønarskipan.

Yvirskipaða málið í mun til tann rúmliga arbeiðsmarknaðin er, at rúm skal vera fyri øllum á arbeiðsmarknaðinum.

Øll skulu kunnu hava eitt virkið arbeiðslív, og eingin skal vera fyri mis-

muni á arbeiðsmarknaðinum, hvørki av skerdum arbeiðsførleika ella aldri. At skapa rúm fyri fólki við skerdum arbeiðsførleika er ein gagnlig iløga, ikki bert hjá viðkomandi fólki, men eisini hjá arbeiðsplássunum og samfelagnum sum heild, tí fólk við skerdum førleika eru virðismikil arbeiðsmegi, sum arbeiðsgevarum fer at tørva framyvir.

Til síðst, men ikki minst, skal tað vera lætt at bjóða fram og fáa skikkaða arbeiðsmegi.

Í hesum sambandi er yvirskipaða málið at beina burtur allar meinbogar fyri at bjóða fram og fáa skikkaða arbeiðsmegi, bæði tá ið talan er um arbeiði í Føroyum og arbeiði uttanlands.

Føroyar skulu allar vera ein arbeiðsmarknaður. Ein av fortreytunum fyri hesum er, at samferðslukervið skal vera vælútbyggt, ferðakostnaðurin millum heim og arbeiðspláss skal vera lítill, og bústaðar- og barnaansingarmøguleikar skulu vera góðir um alt landið. Tað skal vera lætt hjá føroyingum at bjóða fram arbeiðsmegi sína uttanlands, og útbúgvingarkrøv, útbúgvingarstandardir, lóggjaldingar o.a. skulu sostatt vera í samsvari við krøvini aðrastaðni.

Er ikki nóg mikið av (skikkaðari) arbeiðsmegi tøk í Føroyum, skal vera lætt hjá arbeiðsgevara at fáa neyðuga útlenska arbeiðsmegi ta tíðina, ið tørvurin er. Hetta skal fremjast soleiðis, at útlensk arbeiðsmegi virkar undir teimum treytum, sáttmálum og lógum, sum galda í Føroyum.

Lítil áhugi fyri tilfeingi

Vit byttu okkara ársfrágreiðing fyri 2006 út á fundinum, og gevur henda okkara viðmerkingar til stóran part av nevndu málum.

Annars var tað áhugavert at staðfesta, hvussu lítil áhugin var fyri "tilfeingi". Hetta var fyrst á skránni kl. 9. Tilsamans møttu um 20 fólk. Tá infrakervið kom fyri kl. 10, fyltist fundarhølið við fólki, og tástani kom meg inparturin av fjølmíðlunum. Tá so arbeiðsmarknaðurin var fyri vóru aftur gott og væl 20 fólk á fundinum.

Metveiða hjá par-trolarum í 2006

Millum tey hagtøl, sum Føroya Fiskimannafelag ger, er eisini yvirlit yvir gongdina í veiðu pr. dag hjá teimum trimum høv-uðsbólkunum á ífiska-veiðu, nevniliga lemma-trolarar, partrolarar og línuskip.

Mest kollveltandi tølini eru fyri partrolararnar. Í 2006 hevur veiðan í nøgd verið tann mesta nakran-tíð. Í 2005 øktist veiðan

eisini nakað í mun til árinu frammanundan, og sein-asta ár var hon enn størri. Verður hugt eftir gongd-ini síðan 1986 sæst, at veiðan seinastu tvey árinu hevur verið dupult so stór sum í 1986, og hon er nærum trýggjar ferðir størri enn í 1991 og 1992.

Frágreiðingin upp á hetta er upsaveiðan, sum hevur verið munandi størri, enn nakar hevði

torað at droymt um. Hetta eru so eisini sínar sakir, men sambært tí, ið al-mennu fiskifrøðingarnir søgdu fyri bert fáum ár-um síðani, skuldi hetta havt verið heilt ógjørligt. Tá søgdu teir, at vóru tiltøk ikki sett í verk til at verja upsan, fór stovnurin at verða heilt niðurfisk-aður. Síðan tá er veiðan økt munandi, og nú siga fiskifrøðingar, at stovnur-

Partrolarar

Ár	Veiða pr. dag	menn	pr. mann pr. dag
1986	4000	6,4	620
1987	3400	6,2	550
1988	3300	6,0	550
1989	3200	5,9	548
1990	3300	6,0	554
1991	2900	5,8	506
1992	2900	6,2	473
1993	3350	6,4	523
1994	3860	6,6	584
1995	3846	7,3	526
1996	4012	6,4	627
1997	3995	6,5	615
1998	4900	6,5	754
1999	4800	6,5	738
2000	5305	6,5	816
2001	6587	6,5	1013
2002	6878	6,5	1058
2003	6790	6,5	1045
2004	6234	6,5	959
2005	8276	6,5	1273
2006	8540	6,6	1294

Tølini fyri 2006 eru fyrilist, gjørd upp eftir avrokningum, sum eru inn-komnar pr. 7/12-2006.

Stórir trolarar

Ár	Veiða pr. dag	menn	pr. mann pr. dag
1979	7600	13	585
1980	7900	13	608
1981	6800	13	520
1982	6400	13	490
1983	8700	12	720
1984	8300	12	692
1985	6670	12	555
1986	6800	12,4	550
1987	6800	12,4	550
1988	6700	12,6	531
1989	5700	12,1	471
1990	6400	12,0	533
1991	6600	12,0	549
1992	5800	12,4	487
1993	4740	12,8	370
1994	4460	12,9	346
1995	4774	12,7	375
1996	4492	12,5	359
1997	4287	11,6	370
1998	4841	11,3	428
1999	4656	11,1	419
2000	4880	10,7	456
2001	6131	10,6	578
2002	7731	10,6	729
2003	6055	10,5	577
2004	5603	10,2	549
2005	6208	10,1	615
2006	6707	9,9	677

Smáir trolarar

(i %)	-06	-05	-04	-03	-02	-01	-00	-99	-98	-97	-96	-95	-94	-93	-92	-91	-90
Tosk., 1 part.	0	0	1	1	1	1	2	1	2	4	6	4	6	3	3	3	3
- 1 lem.tr.	23	25	23	41	62	58	64	31	45	20	5	2	3	2	2	2	3
Tosk., 2 part.	2	2	7	5	6	7	8	7	14	16	5	2	2	2	2	3	7
- 2 lem.tr.	0	0	0	0	0	0	0	0	22	14	6	1	1	2	3	5	
Hýsa, part.	2	2	4	6	6	5	8	8	9	8	4	3	4	3	3	3	4
- lem.tr.	24	27	25	27	28	32	26	34	41	32	10	4	1	1	1	1	1
Upsi, part.	72	76	72	64	63	61	60	60	43	41	65	62	70	74	76	88	87
- lem.tr.	16	8	9	3	1	2	1	24	0	0	12	15	20	21	33	78	84
Kongaf., part.	0	1	1	1	1	1	1	2	3	3	3	2	3	4	1	1	1
- lem.tr.	0	0	4	1	0	0	0	0	0	0	27	26	45	49	37	9	4
Blálo., part.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	0	0
- lem.tr.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	10	8	8	17	1	1
Annað, part.	24	20	15	23	23	25	21	22	31	30	19	22	15	13	10	3	2
- lem.tr.	37	40	39	28	9	8	9	11	14	26	24	37	22	12	8	6	2
íalt %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Stórir trolarar

(i %)	-06	-05	-04	-03	-02	-01	-00	-99	-98	-97	-96	-95	-94	-93	-92	-91	-90
Toskur 1	1	1	1	1	1	2	3	1	4	3	1	3	2	1	0	1	2
Toskur 2	6	21	19	18	4	6	14	9	7	8	4	3	2	0	0	1	1
Hýsa	1	1	1	2	7	3	3	7	2	2	0	0	1				1
Blálonga	7	6	6	10	3	7	7	11	5	5	7	7	7	12	10	5	5
Upsi	52	44	25	29	45	44	30	22	28	11	4	10	8	9	8	18	39
Kongafiskur	13	11	18	11	11	23	27	34	37	44	54	57	55	48	67	65	46
Svartkalvi	3	2	3	2	2	4	7	6	5	12	16	8	10	3	8	8	4
Stinglaksur	4	2	5	8	5	2	1	0	1	1	2	2	5	11			
Annað	13	12	22	19	22	9	8	8	11	14	12	10	10	16	7	3	2
íalt %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Línuskip

(i %)	-06	-05	-04	-03	-02	-01	-00	-99	-98	-97	-96	-95	-94	-93	-92	-91	-90
Toskur 1	4	5	6	14	9	8	13	15	21	21	15	16	20	10	11	13	19
Toskur 2	19	18	23	27	35	26	17	15	18	26	27	13	3	6	4	5	8
Hýsa	35	45	39	38	37	35	40	41	39	29	20	16	14	21	17	14	15
Brosma	16	10	11	7	9	14	14	13	10	10	13	24	29	35	40	40	31
Longa	16	11	11	6	5	8	8	9	9	10	11	16	15	16	14	13	8
Blálonga	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	4	6	6	7
Svartkalvi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	9	11	1	3	6
Annað	9	11	10	8	5	9	8	7	3	4	14	13	8	3	7	6	6
íalt %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Formansevni kenna nóg illa sáttmálan hjá fiskimonnum

Tað er greitt, at sáttmálin við Reiðarafelagið er grund-arsteinurin fyri virki fel-agsins. Tí er tað eisini rími-ligt, at sáttmálaviðurskifti verða tikin upp í samband við eitt formansval í felag-num.

Men tá má eisini rok-nast við, at menn vita, hvat teir tosa um, ikki minst tá talan er um upplýsingar, sum hava verið alment frammi.

Tað kom fram í útvarps-orðaskiftinum fríggj kvøld-

ið, at mótvalevninni hjá sitandi formanni hava eina sera avmarkaða vitan um gongdina í teimum ymisku sáttmálunum.

Eitt dømi um hetta er, hvussu sáttmálin hjá ífiska-línuskipum hevur verið broyttur í formanstíðini hjá sitandi formanni. Her var pástaðið, at samlaði manningarpartin er minkaður.

Tá er tað sjálvsagt lætt nokk at billa fiskimonn-um inn, at henda lækking

skal fáast inn aftur bert við at velja viðkomandi.

Men veruleikin er tann mótsetti, og skal hetta út-greinast soleiðis:

Tá sitandi formaður tók við, var býtisprosentíð 50, men samstundis varð bytt við 2,5 eykapørtum. Sam-ráðingar í 1971 førdu til javnbýti, t.v.s. at bytt varð við manningartalinum. Hetta merkti lægri pro-sentpart, men tá býfast skuldi í færri partar, fekst samstundis ein bati í

flestu sáttmálum.

Í 2006 var miðalman-n-ingin á línuskipum 13,6 mans. Við hesum mann-ingartali hevði javnbýtis-prosentíð verið 42,2, með-an tað í dag er 43. Afturat hesum rinda reiðarar eitt eftirlønargjald, sum svarar til 1% afturat teimum 43.

Tað kann verða nevnt, at í sama tíðarskeiði er frítíðarlønin farin upp frá 7 til 12%. Hetta svarar til, at uml. 2% skulu leggjast afturat teimum 44%. Her

skal nevast, at fiskimenn fáa bert frítíðarløn í tann mun, hon er tryggjað í sáttmálanum, so FF eigur eisini sín part av heiðri-num fyri hesi hækking.

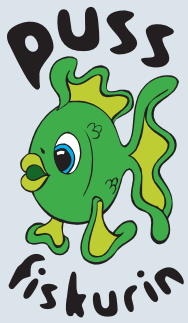
Tískil er talan um eina helt fitta hækking í t.d. hesum sáttmálanum. Hon er fingin í lag við saklig-um samráðingum, sum í flestu førum eru endaðar við semju utan verkfall.

Hetta er ikki ein arbeiðs-gongd, sum fyllir yvir-skriftirnar í bløðunum, men

hon gevur úrslit bæði á hesum og øðrum økjum.

Serliga Jan Højgaard hevur ført seg fram við, at hann skal leggja flotan fyri eitt gott orð, hvørja ferð hann rennir seg fastan. Hetta er bert ein vátan um, at maðurin ikki kennir tað minsta til tey viðurskifti, hann tosar um.

Men tað er sjálvsagt upp til fiskimenn sjálvar, um teir trúgva slíkum órealistiskum práti.

- Fekst tú nakað, tá abbi tín bleiv lotto-millión-ingur?
- Ja, eina nýggja ommu!

Hjá læknanum
Læknin: Tú gerst ikki gamal, um tú heldur áfram við at drekka, sum tú gerst.
Maðurin: Hatta má eg taka til eftirtektar.
Sama kvøldið við døgurðaborðið.
Konan: Ná, hvat segði læknin um drekkari hjá tær?
Maðurin: At tað heldur meg ungan.

Í rættinum
Dómarin: Er tað satt, at tú kallaði hendan lögrelgumannin fyri eitt svín?
Ákærði: Tað minnst eg ikki í lötuni, men nú eg hyggi nærri eftir honum, so trúgvi eg væl, at tað er satt.

Hví hava Lada-bilar hita í bakrútinum?
Fyri at man ikki skal fáa kaldar fingrar, tá man skal út at skumpa.

Í skúlanum
- Hvussu nógv systkin hevir tú, Óli?
- 15.
- Tað skal eg halda við.
Hvat ger pápi tín?
- Tað havi eg júst sagt tær.

Millum vinir
- Hvussu halda tú og konan hjúnabandið koyrandi?
- Vit eta úti tvær ferðir um vikuna.
- Tað má eg nokk siga.
- Ja, eg eti úti hóskvøld og hon fríggjakvøld.

Fiskimaður álopin av ísbjørn

Ein av okkara lesarum hevur eitt systkinabarn, sum siglir við einum kanadiskum rækjuskipi. Hann hevur eina áhugaverda søgu um ein inuit, sum hann siglir saman við. Hann varð álopin av eini ísbjørn. Maðurin var farin við nøkrum amerikanarum, sum vildu síggja ísbjarnir. Teir lógu í telti, tá ein ísbjørn leyp á. Hon leyp á inuittin, hann rann undan og mundi dripið hann; man sær hvussu illa høvdið og annað beinið er farið. Hinir, sum vóru við, fingi skotið bjørnina. Vit vísa nakrar myndir, sum lýsa hesa drápilegu hending.

dagsins MYND

Hýrurin góður umborð á Atlantic Navigator

Tað gongur væl við fiskarinum og ígjár fingi teir 132 tons niður, tað er størsti dagurin hjá teimum nakrantíð.

Veðrið vestanfyrir Írlandi, har teir royna í lötuni er av tí allarbesta. Atlantic Navigator fór av Klaksvík 3. januar og teir hava nú fingið 800 tons av surimi og 200 tons av mjøli í lastina.

Svartkjafturin er í góðum standi fyri tíðina, so hugaligt er við fiskarinum í lötuni.

Tey lata øll heilsa heima og siga, at tey øll hava tað gott.

(Úr Norðlýsinum)